

[Formanden]

tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 211:

Forslag til lov om opholdstilladelse for statsløse palæstinensere fra Libanon.

Af Elisabeth Arnold (RV) og Marianne Jelved (RV).

(Fremsat 28/1 92).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 50:

Forslag til folketingsbeslutning om udvisning af statsløse palæstinensere.

Af Pia Kjærsgaard (FP) m.fl.

(Fremsat 28/1 92).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling**Justitsministeren (Engell):**

Vi står i den noget usædvanlige situation at skulle behandle to forslag, som begge vedrører de statsløse palæstinensere, der opholder sig her i landet, men forslagene har unægtelig ganske modsatrettede fortegn.

Jeg vil med det samme slå fast, at regeringen ikke kan støtte nogen af forslagene, og det vil jeg også gerne begrunde meget klart:

Det lovforslag, som Det Radikale Venstre har fremsat, har efter bemærkningerne til forslaget som baggrund, at der er opstået en uholdbar situation for de statsløse palæstinensere fra Libanon, fordi de har opholdt sig meget længe her i landet i forbindelse med behandlingen af deres ansøgninger om opholdstilladelse.

Jeg vil gerne understrege, at jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er særdeles beklageligt, at sagsbehandlingstiderne i asylsager kan udstrækkes så langt, som det er tilfældet efter

det gældende system. Det er netop også baggrunden for, at jeg har taget hele spørgsmålet om sagsbehandlingsprocedurerne op som et af de væsentligste punkter i det oplæg til en ny udlændingepolitik, som jeg har fremlagt, samt i den redegørelse, jeg afgav til Folketinget den 11. november sidste år om udlændingepolitikken. Også i forbindelse med den redegørelsesdebat, vi havde i Folketinget den 27. november 1991, omtalte jeg de uheldige konsekvenser, som det nuværende, tunge sagsbehandlingssystem medfører.

Det er ikke i første række sagsbehandlingstiden i første instans, dvs. i Direktoratet for Udlændinge, der ligger på gennemsnitligt 3-4 måneder – eller for den sags skyld behandlingen af klagen til Flygtningenævnet, der gennemsnitligt tager ca. 3 måneder yderligere – som giver anledning til de store problemer. Jeg mener, at disse sagsbehandlingstider er acceptable, hvis vi fortsat – og det er der et bredt ønske om – skal sikre en både forsvarlig og grundig behandling af sagerne. Problemerne knytter sig mere til de efterfølgende klagemuligheder og ikke mindst til genoptagelsesmulighederne, i hvilke tilfælde ansøgerne allerede én gang har fået en grundig prøvelse af deres sag, og det er disse procedurer, vi skal se på i de kommende politiske drøftelser om udlændingeområdet. Det er derfor også med tilfredshed, at jeg af bemærkningerne til det lovforslag, der er fremsat, kan se, at De Radikale vil være indstillet på sådanne drøftelser. Når man nu peger på det i forslaget, kunne jeg måske godt have ønsket mig, at der var lidt klarere tilkendegivelser af, på hvilke punkter Det Radikale Venstre vil medvirke til ændringer af procedurerne, men det får vi lejlighed til at vende tilbage til.

Som sagt deler jeg forslagsstillerens betænkeligheder ved sagsbehandlingstidernes længde, og jeg er enig i, at vi skal sætte ind på det punkt, hvilket synspunkt forhåbentlig også deles af andre partier i Folketinget, men når det er sagt, vil jeg også sige, at jeg ikke tror, at det kan ske gennem en vedtagelse af dette lovforslag. Sagsbehandlingsprocedurerne må overvejes nøje, men på et mere generelt grundlag, sådan som det også vil ske under de kommende drøftelser, og de uheldige konsekvenser af de lange sagsbehandlingstider kan ikke afværjes blot for en enkelt gruppe personer. Lovfor-

[Justitsministeren]

slaget vil således ikke kunne løse de problemer, som det tunge sagsbehandlingssystem giver anledning til, hvortil kommer, at der efter min opfattelse knytter sig ganske betydelige betænkeligheder til en særlov som den, der her lægges op til.

Vi må være opmærksomme på, at de personer, som i givet fald vil være omfattet af loven, i forvejen har fået prøvet deres sager af de myndigheder, som efter udlændingeloven har fået tillagt kompetencen til at afgøre dem. De pågældende vil have fået en endog meget grundig behandling af deres asylsager ikke alene i Direktoratet for Udlændinge, men også i Flygtningenævnet, uden at betingelserne i udlændingeloven for at meddele asyl her i landet har været opfyldt. Herefter vil de også typisk have fået prøvet en ansøgning om humanitær opholdstilladelse til Justitsministeriet, og i de fleste tilfælde vil sagerne også have været gennemgået af Folketingets ombudsmand, uden at ombudsmanden har kritiseret de afgørelser, der er truffet.

Man kan altså sige, at sagerne i mange tilfælde flere gange har været overvejet særdeles nøje af de kompetente myndigheder – med det resultat, at de betingelser for at få opholdstilladelse her i landet, som er opstillet i udlændingeloven, ikke har været opfyldt, og derfor må man sige, at hvis Folketinget i den situation – uden at der foreligger andre omstændigheder end dem, der allerede har været gjort gældende over for de kompetente myndigheder, der behandlede ansøgningerne – alligevel i realiteten meddeler opholdstilladelse, er der tale om et særdeles vidtgående indgreb i det system, som vi rent faktisk har opbygget i udlændingeloven.

Et andet forhold, som giver mig anledning til store betænkeligheder, er den forskelsbehandling, som en særlov som den foreliggende uvægerlig vil medføre. Som jeg nævnte tidligere, er sagsbehandlingsprocedurerne et generelt problem, og de lange opholdstider, det nuværende system kan medføre, hvis de meget vide klage- og genoptagelsesmuligheder bruges fuldt ud, gælder også for en række andre asylansøgere end netop de statsløse palæstinensere fra Libanon. Jeg kan vanskeligt se en særlig begrundelse for en sådan forskelsbehandling, som der lægges op til med lovforslaget, og lovforslaget synes da heller ikke at forholde sig til den problemstilling.

Også selve afgrænsningen af den personkreds, der skal være omfattet af loven, giver efter min opfattelse anledning til nærmere overvejelser. Der er lagt op til, at loven skal omfatte de statsløse palæstinensere, som ved dens ikrafttræden har opholdt sig i Danmark i mere end 12 måneder. Jeg ved ikke, om grænsen på de 12 måneder er overvejet tilstrækkeligt af forslagsstillerne, og i givet fald ser jeg visse problemer i at knytte opholdstidens længde til lovens ikrafttræden, idet den omfattede personkreds herved vil være helt afhængig af den tid, der går til behandlingen af lovforslaget i Folketinget, altså et udtryk for vilkårlighed, hvor det bliver tidsforbruget i Tinget i forbindelse med behandlingen af forslagene, som bliver afgørende for, hvor mange og hvem der vil kunne opnå opholdstilladelse.

Det har fra forskellige sider, herunder også fra forslagsstillerne, været anført, at dette lovforslag skulle skyldes min manglende vilje til at løse de statsløse palæstinenseres problemer med den gældende udlændingelov. Jeg har tidligere i Folketingets Retsudvalg haft lejlighed til at redegøre for anvendelsesområdet for den bestemmelse om humanitær opholdstilladelse, der findes i udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2, og som jeg oplyste dengang, forudsætter denne bestemmelse, at hver enkelt ansøgning vurderes ud fra de helt konkrete omstændigheder, der foreligger i den enkelte sag. Det er i forarbejderne til bestemmelsen også klart angivet, at reglen er tiltænkt et snævert anvendelsesområde, og at vurderingen af, om betingelserne for at meddele opholdstilladelse er opfyldt, i sagens natur må være meget konkret.

Det er på det grundlag, Justitsministeriet har administreret bestemmelsen, og det er da også på det grundlag, at ministeriet efter en konkret vurdering har givet et meget stort antal statsløse palæstinensere humanitær opholdstilladelse igennem den seneste tid. Af den politiske debat og af en række af de indlæg, der har været i medierne, har man nærmest fået indtryk af, at der slet ikke er nogen statsløse palæstinensere, der har fået opholdstilladelse i Danmark, og det er, for at sige det mildt, bestemt ikke tilfældet. I 1991 er der således overgivet 324 statsløse palæstinensere til Dansk Flygtningehjælp, efter at de pågældende har fået opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2. Bestemmelsen er således efter en nøje

[Justitsministeren]

konkret vurdering blevet anvendt i en lang række sager. Derimod er det ikke tanken med bestemmelsen at give opholdstilladelse til større grupper af personer på et mere generelt grundlag, fordi betingelserne for asyl ikke er opfyldt.

Jeg vil også godt runde disse talmæssige oplysninger om opholdstilladelser til statsløse palæstinensere af ved at sige, at i 1991 – dvs. efter Flygtningenævnets praksisændring – har nævnet givet asyl til over 700 statsløse palæstinensere. Det er ikke noget lille tal, og det viser også klart, at den praksisændring, som Flygtningenævnet foretog i 1990, ikke på nogen måde har ført til en restriktiv asylpraksis rettet mod de statsløse palæstinensere. Hertil kommer, som jeg allerede har nævnt, at der i 1991 af ministeriet blev meddelt humanitær opholdstilladelse til 324 statsløse palæstinensere. Man kan altså sige, at i 1991 er der meddelt opholdstilladelse til godt 1.000 statsløse palæstinensere.

Ser vi på den samlede periode – årene fra 1985 til udgangen af 1991 – har mere end 7.000 statsløse palæstinensere fået opholdstilladelse her i landet enten i form af asyl eller af humanitære grunde. De tal kunne jeg godt have ønsket mig var trådt lidt klarere frem i den debat og i mange af de indlæg, der har været i forbindelse med denne sag.

I det beslutningsforslag, Fremskridtspartiet har fremsat, ser jeg med tilfredshed, at forslagsstillerne i bemærkningerne til forslaget deler regeringens betæneligheder ved, at Folketinget skal tage stilling til spørgsmål, der i så høj grad vedrører enkeltpersoner. At det synspunkt så fører til fremsættelsen af beslutningsforslaget, der på samme måde tager sigte på enkeltpersoners forhold, forstår jeg til gengæld ikke.

Jeg læser Fremskridtspartiets forslag sådan, at man ønsker, at jeg straks skal drage omsorg for udsendelsen af de statsløse palæstinensere, som opholder sig her i landet; men som det vil være forslagsstillerne bekendt, har jeg både i forbindelse med tidligere samråd i Retsudvalget og også senest ved min mundtlige besvarelse af spørgsmål nr. S 273 fra fru Pia Kjærsgaard her i Tinget den 11. december sidste år haft lejlighed til at redegøre for forløbet i sagerne vedrørende de statsløse palæstinensere og også for de klage- og genoptagelsesmulig-

heder, der følger af udlændingeloven, og den praksis, der knytter sig hertil.

Derfor skal jeg ikke gentage den redegørelse, men understrege, at sagerne vedrørende de statsløse palæstinensere ikke på nogen måde har ligget uekspederede hen. Sagerne har hele tiden været fulgt meget nøje og været fremmet mest muligt inden for rammerne af udlændingeloven og den administrative praksis, der har udviklet sig på området igennem en årrække. Når den samlede sagsbehandlingstid er blevet så lang, skyldes det, at de eksisterende klage- og genoptagelsesmuligheder har været udnyttet i et meget vidt omfang.

Det er rigtigt, at systemet på mange måder er tungt og uhensigtsmæssigt, som jeg også var inde på i den første del af mit indlæg, men en omlægning af procedurerne må ske på et generelt grundlag efter grundige overvejelser og ikke for en enkelt gruppe af personer.

Vi har betydelige sagsbehandlingsmæssige spørgsmål at løse – det har sagerne vedrørende de statsløse palæstinensere med al tydelighed vist – men de løses ikke ved en særbehandling af en enkelt gruppe asylansøgere, og derfor kan regeringen – som jeg startede med at sige – hverken støtte det radikale lovforslag eller beslutningsforslaget fra Fremskridtspartiet.

Dorte Bennedsen (S):

I udlændingelovens § 7 er det nærmere fastsat, under hvilke vilkår fremmede, der kommer til vore grænser, kan anerkendes som flygtninge, og i samme lovs § 9 er der yderligere taget stilling til, under hvilke omstændigheder mennesker, der ikke kan anerkendes som flygtninge, i visse tilfælde kan få opholdstilladelse her i landet. Men i erkendelse af, at det ikke er muligt i lovparagraffer at tage højde for alle de situationer, mennesker kan komme ud for, gav Folketinget justitsministeren en bemyndigelse til at give opholdstilladelse af humanitære grunde.

Det har i mange år været en om end uskreven så dog temmelig grundlæggende skik i dette parlament, at regeringen lyttede til Folketingets flertal og ikke handlede afgørende imod det, og i håbet om, at denne politiske sædvane stadig havde sin gyldighed, gik et stort flertal i dette Folketing – Kristeligt Folkeparti, Centrum-Demokraterne, De Radikale, SF og Socialdemokratiet – i september måned 1991 til ju-

[Dorte Bennedsen]

stitsministeren og sagde: »Du har fået en bemyndigelse af Folketinget, og den ønsker vi, der udgør et stort flertal i Tinget, at du skal udmønte således, at den gruppe statsløse palæstinensere, som er kommet i en meget vanskelig situation på grund af den lange ventetid, får opholdstilladelse af humanitære grunde.« Desværre måtte folketingsflertallet, som altså var alle partier bortset fra Fremskridtspartiet og regeringspartierne, konstatere, at den nuværende mindretalsregering ikke ønsker at følge god parlamentarisk skik. Sandheden i ære kan jeg ikke påstå, at det kom bag på os, men vi må dybt beklage, at det forholder sig sådan.

Vi havde langt foretrukket, at ministeren havde løst dette problem via sin bemyndigelse, men når han vælger at sidde flertallet overhørig, er vi enige med forslagsstillerne i, at problemet må løses ved lovgivning, og vi er også enige i, at de statsløse palæstinensere, som har opholdt sig i landet i mere end 12 måneder ved lovens ikrafttræden, skal omfattes.

Men som den sidste tids debat har vist, og som ministeren også var inde på i sit indlæg, kan der meget vel være andre, som i vidt omfang er ligestillede med palæstinenserne, og som derfor måske også bør omfattes af forslaget, og det vil vi gerne se nærmere på under udvalgsbehandlingen. Jeg vil i denne forbindelse gerne understrege, at der ikke er tale om at give flygtningestatus, men om at give opholdstilladelse efter reglerne i § 9, stk. 2, nr. 2.

En anden meget væsentlig del af dette forslag er, som det fremgår af bemærkningerne, ønsket om at få nedbragt sagsbehandlingstiderne. Det er først og fremmest menneskeligt, men også samfundsmæssigt dyrt, at asylansøgere skal vente i 1½–2 år på at få en afgørelse, og Folketingets flertal har da også ved adskillige lejligheder, senest ved udlændingebatten i efteråret, peget på, at tiderne må nedbringes.

I et svar til Retsudvalget har justitsministeren peget på, at sager, hvor første instans, altså direktoratet, giver afslag, tager meget længere tid end tilladelsessagerne. Ser man på de afgørelser, der er truffet i den sidste halvdel af 1991, viser det sig, at i de sager, hvor direktoratet har givet opholdstilladelse, har 13 pct. af dem taget mere end 15 måneder, og ser man på det samlede antal afgørelser, altså både de negative og de positive, har behandlingstiden i første og anden instans, altså direktorat og

nævn, for 36 pct.s vedkommende været mere end 15 måneder og for 10 pct. mere end 20 måneder. Der skal ikke megen fantasi til at forestille sig, hvad det koster på det menneskelige plan at skulle sidde stort set uvirksom hen i et asylcenter i så lang tid uden at vide, om man er købt eller solgt.

Derfor bør ministeren snarest og i hvert fald i denne samling komme med en redegørelse for, hvorledes sagsbehandlingstiderne kan tilrettelægges, således at ansøgning om asyl eller ophold som altovervejende hovedregel er færdigbehandlet inden for 12 måneder efter ansøgerens ankomst til landet, og Socialdemokratiet vil ikke på forhånd udelukke, at der i denne forbindelse kan blive tale om lovændringer, men den helt afgørende og overvejende indsats skal gøres på det administrative plan.

Hertil vil nogle givetvis indvende, at det vil koste ekstra mandskab og ressourcer, men svaret på det er, at det vil være en overordentlig fornuftig investering, som meget hurtigt vil spare sig hjem ved, at folk ikke skal opholde sig i centrene i både 15 og 20 måneder.

Det er fra forskellig side blevet hævdet, at det foreliggende forslag er ensbetydende med en kortslutning eller en desavouering af Flygtningenævnets afgørelser, men jeg vil godt fra denne talerstol afvise en sådan påstand. I Socialdemokratiet har vi taget nævnets afgørelser om, at de pågældende ikke kan anerkendes som flygtninge, til efterretning. Forslaget sigter da heller ikke på at give disse mennesker asyl, men derimod på at give opholdstilladelse på linje med den, som gives efter § 9, stk. 2, nr. 2, altså ud fra en humanitær betragtning, og vores baggrund for at støtte forslaget er, at ministeren ikke har magtet at sørge for en effektiv administration, der kan træffe afgørelser inden for menneskeligt anstændige tidsrammer.

Vi ser i disse år, at der kommer mennesker til vore grænser på grund af politisk uro, på grund af fattigdom eller af andre, men i og for sig menneskelige årsager, mennesker, som altså ikke kan få ophold her i landet i henhold til den udlændingelov, der i modsætning til, hvad ministeren siger, faktisk er ganske restriktiv.

Det er i alles, også de fremmedes, interesse, at sådanne ansøgninger behandles grundigt, men hurtigt. I de tilfælde, hvor loven ikke giver mulighed for opholdstilladelse eller asyl, må ministeren, selv om han ikke kan lide det, på-

[Dorte Bennedsen]

tage sig det politiske ansvar, som er hans, og tage stilling til, om de skal udsendes af landet. Vi vil ikke ad bagdøren have indsmuglet tyske tilstande, hvor man har begrebet »tålte flygtninge«, altså folk, som ikke har fået opholdstilladelse, men som heller ikke udsendes af landet.

Socialdemokratiet kan støtte det foreliggende lovforslag, nr. L 211, men vil som sagt under udvalgsarbejdet se nærmere på, hvilken personkreds det skal omfatte, og med det her sagte har vi også taget stilling til beslutningsforslaget, nr. B 50, som vi afviser.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Fru Dorte Bennedsens interessante tale giver mig anledning til et enkelt spørgsmål, som jeg til gengæld mener er centralt. Det, jeg gerne vil bede fru Dorte Bennedsen oplyse, er, hvordan et lovforslag eller en lov af denne karakter kan forenes med ideen om og placeringen af et flygtningeævn.

Da vi i 1983 blev enige om udlændingeloven, var Flygtningenævnet kernen til hele fornyelsen. Man skulle frigøre disse ømfindtlige sager for politisk indblanding og i stedet have et organ af – som det blev sagt – domstolslignende karakter, der kunne træffe den endelige afgørelse; men når man, som det her er foreslået, i en række sager, efter at Flygtningenævnet efter et grundigt arbejde har truffet en afgørelse, lovgivningsmæssigt kasserer hele bunken, hvad er der så tilbage af, at Flygtningenævnet skulle træffe den endelige afgørelse, og at det skulle have en domstolslignende karakter? Jeg forstår endda af en udtalelse af Socialdemokratiets formand, at man har planer om at udvide dette lovforslag til andre grupper, så man måske næste gang siger, at nu er det alle afrikanere – eller måske russere eller andre – som i modsætning til afgørelsen i Flygtningenævnet alligevel får et retskrav på opholdstilladelse. Hvad skal det føre til? Er det ikke en fuldstændig undergravning af det flygtningeævn, vi var enige om at oprette?

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det forekommer mig lidt pudefigt, at jeg som ikkejurist skal oplyse en jurist og tidligere ju-

stitsminister om, at Flygtningenævnet tager stilling til asylansøgninger, altså til, om de pågældende er berettigede til at få flygtningestatus her i landet.

Hvis hr. Ninn-Hansen havde hørt efter, ville han have hørt, at jeg sagde, at Socialdemokratiet har taget Flygtningenævnets afgørelser på dette punkt til efterretning; vi sætter ikke spørgsmålstegn ved dem. Men vi sætter spørgsmålstegn ved de tidsrammer, der er anvendt her. Dette handler om tidsforbruget – der er efter vor opfattelse gået alt for lang tid. Og jeg vil også gerne i den forbindelse sige til hr. Ninn-Hansen, at hvis han havde hørt efter, havde han også hørt, at jeg på Socialdemokratiets vegne – og det var også det, der lå i hr. Svend Auken's bemærkninger på det pågældende pressemøde – pegede på, at der kunne være andre, der var i samme situation som de statsløse palæstinensere; ministeren var også inde på det.

Dette drejer sig om de tidsmæssige rammer, og jeg kan i denne forbindelse oplyse, at den 19. december 1991 besluttede den borgerlige regering i Sverige, at man netop ville indføre regler, hvor man sagde: Der er en gruppe, som har været her for længe; nu får den opholdstilladelse, og så skal vi fremover have bragt tiderne ned. Det, vi ønsker her, er på grund af det tidsmæssige forbrug i disse sager en handling, der er en fuldstændig parallel til det.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Jeg hørte udmærket, hvad fru Dorte Bennedsen sagde. Jeg sagde endda, at det var en interessant tale. Det var måske en overdrivelse, men det sagde jeg faktisk.

Jeg forstår, at fru Dorte Bennedsen intet har at indvende imod Flygtningenævnets behandling af sagerne. Det har som altid behandlet sagerne sagligt og grundigt – alt i orden. Men så ændrer man afgørelsen; det er dog det relevante. Man siger i modsætning til, hvad Flygtningenævnet er kommet til, at nu skal hele denne gruppe have et retskrav på opholdstilladelse. Så hjælper det jo ikke så forfærdelig meget, at man glæder sig over behandlingen, når man fuldstændig ændrer det, der var hele meningen: at den endelige afgørelse skulle træffes i Flygtningenævnet.

[Ninn-Hansen]

Jeg tror også, det har interesse for alle at høre nærmere om, hvad det egentlig er, Socialdemokratiet vil, og jeg tænker selvfølgelig i høj grad på hr. Svend Auken's udtalelser. Når man siger, at der også kan være andre grupper, man skal behandle og give retskrav på en opholdstilladelse, undgår man selvfølgelig – det skal erkendes – den forskelsbehandling, som Det Radikale Venstres lovforslag giver anledning til i forhold til andre grupper.

Men det, jeg spurgte om, var: Hvor langt vil man gå på det område, hvor er vi henne, og hvad bliver der tilbage af Flygtninge-nævnet? Kan man vedblive at anmode kyndige mennesker om at gøre et stort arbejde i Flygtninge-nævnet, hvis Folketinget kommer – endda i flere tilfælde måske – og kasserer hele resultatet?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det er jo svært at sige det bedre, end hr. Ninn-Hansen gjorde. Jeg kan fuldstændigt tilslutte mig hr. Ninn-Hansens bemærkninger. Også fra Venstre synes jeg vi må rejse det helt konkrete spørgsmål til fru Dorte Bennedsen: Hvilke nationaliteter er det, der skal have særbehandling? Hvilken sagsbehandling er det, der i fremtiden skal have været forud, og hvor længe skal den have været? Hvad skal der i grunden ske med disse mennesker, når de har fået det, som fru Dorte Bennedsen kalder opholdstilladelse? Skal der bagefter tages stilling til asyl? Og det allermost fundamentale for mig er: Jamen hvor er Flygtninge-nævnets stilling i dansk ret efter dette her? Er det et nævn, som vi bare lader hånt om nu, og når det passer os, vedtager vi nogle konkrete love herinde for dem, vi kan lide? Er det det, der er meningen, fru Dorte Bennedsen?

Så mærkede jeg mig, at fru Dorte Bennedsen var meget optaget af det tidsmæssige forbrug. Jeg vil gerne have, at fru Dorte Bennedsen her fra talerstolen helt præcist fortæller: De ideer, som regeringen og regeringspartierne har om stramning af klageadgangen, er det det, fru Dorte Bennedsen i dag tilslutter sig, eller er det bare et stort hul, der nu bliver åbnet for, så der skal vedtages konkrete lovforslag herinde, hver gang sagerne bliver behandlet på en anden måde end den, fru Dorte Bennedsen synes er rigtig?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Både justitsministeren og nu hr. Ninn-Hansen beskæftigede sig med afgrænsningen mellem nævnets og ministerens kompetence, og det er nok vigtigt, at vi tidligt i debatten får det lidt belyst. Det forekommer mig, at i hvert fald hr. Ninn-Hansen er uden kendskab til Justitsministeriets lovfdelings notat af 18. oktober 1991 om forskellige kompetencespørgsmål på udlændingeområdet – det er på 20 sider. Jeg skal henvise til siderne 16, 17, 18 og 19 og komme med to korte citater. Det ene er fra side 16:

»Det skyldes også, at der ikke kan bortses fra, at det med lovens ordning har været hensigten, at en så indgribende foranstaltning som en tvangsmæssig udsendelse kun kan ske, såfremt både en uafhængig sagkyndig instans og en politisk ansvarlig minister står bag afgørelsen.«

Og fra side 19 den egentlige konklusion. Efter nogle forbehold, som jeg ikke skal bruge tiden til at læse op, konkluderes der:

»Det ændrer dog ikke ved det forhold, at det er direktoratet eller, efter påklage, Justitsministeriet, der har afgørelseskompetencen i denne sag.«

Jeg ved godt, at dette notat to år og én dag senere blev underkendt af et andet notat. Men det er altså notatet fra lovfdelingen, som jeg nok tror at hr. Ninn-Hansen i sin justitsministertid har vist stor tillid. Det fremgår også af notatet, at udtrykket »domstolslignende« i høj grad er egnet til at forvirre. Der står udtrykkeligt, at nævnet ikke er en domstol, men en del af administrationen. Jeg synes, det er vigtigt, at forvirringen ikke breder sig, når vi har så klare udsagn fra så kompetent side.

Justitsministeren (Engell):

Når jeg har bedt om ordet, er det i anledning af hr. Arne Melchior's indlæg, for jeg synes, det er vigtigt, at vi ikke allerede på et meget tidligt tidspunkt i debatten bringer en række forskellige elementer ind, som sådan set ikke har noget med det centrale spørgsmål at gøre.

Det, hr. Arne Melchior drager ind i diskussionen, er den debat, der fandt sted i kølvandet på spørgsmålet om udsendelsesproblematikken. Det, vi drøfter i forbindelse med forslagene, er, hvem der afgør asylgrundlaget: Det gør

[Justitsministeren]

Flygtningenævnet. Og hvem der tager stilling til, om der skal gives humanitære opholdstilladelser: Det gør Justitsministeriet, justitsministeren. Det er det, der er det afgørende i denne sammenhæng, og derfor synes jeg, at den problematik, hr. Arne Melchior her bringer ind i billedet, ikke har spor med det spørgsmål at gøre. Det kan være, at hr. Arne Melchior synes det, men det er altså bare ikke tilfældet. Det er nævnet, der tager stilling til, om man er flygtning eller ej, og det er justitsministeren og ministeriet, der tager stilling til, om der ud over selve asylgrundlaget er særlige omstændigheder, individuelle omstændigheder – sygdomsforhold, familiemæssige omstændigheder eller andet – der bestemmer, om man får opholdstilladelse i Danmark.

Hvis der gives afslag, både i nævnet og vedrørende de humanitære opholdstilladelser i ministeriet, har vi udsendelsesproblematikken, og så kommer vi ind i den debat, hr. Arne Melchior har rejst. Jeg havde forleden i Folketingets Retsudvalg lejlighed til at give en redegørelse for forløbet og også for, hvad der er Justitsministeriets opfattelse i denne sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Der er vist ikke nogen, der er i tvivl om, at der rundt omkring er mange følelser involveret i denne sag. Men det bør vel ikke forhindre os alle sammen i både at lytte og også at høre efter, hvad der bliver sagt. Jeg fik den tanke, da jeg hørte både hr. Ninn-Hansens og fru Birthe Rønn Hornbechs indlæg.

Hr. Ninn-Hansen siger, at vi ændrer afgørelsen i nævnet. Jeg har én gang sagt det og vil gerne gentage, at vi har taget nævnets afgørelse om flygtningestatus til efterretning, vi sætter ikke spørgsmålstejn ved den. Derimod har Folketinget givet ministeren en bemyndigelse til at give opholdstilladelse af andre årsager, herunder humanitære årsager. Og dér er det, at vi siger: Hr. minister – vi sagde det i september, og vi siger det nu med loven – brug denne bemyndigelse!

Hvis hr. Ninn-Hansen mener, at det at bruge disse kriterier, menneskelige og humanitære årsager, er at ændre Flygtningenævnets afgørelse, måtte jeg forstå af ministerens første indlæg, at han har ændret afgørelsen i 329 – var

det vist – tilfælde i løbet af 1991, hvor han havde givet humanitær opholdstilladelse til folk, efter at de havde fået afslag i nævnet. Jeg mener ganske enkelt, at hr. Ninn-Hansens form for argumentation er forrøvet.

Så spørger både hr. Ninn-Hansen og fru Birthe Rønn Hornbech, hvor langt vi vil gå. Jamen jeg sagde i al stilfærdighed, og hvis jeg ikke hørte helt fejl, sagde ministeren det også: Der kan være mennesker, som stort set har samme vilkår som de statsløse palæstinensere, stort set lige betingelser i forhold til det, vi drøfter her. Vi synes, det er rimeligt, at vi under udvalgsbehandlingen ser på, om det er tilfældet, hvor mange det er, hvem det er, så vi kan tage stilling til det. Jeg synes, det er rimeligt, at man undersøger sådan noget under en udvalgsbehandling, og derfor er det meningsløst, når fru Birthe Rønn Hornbech spørger, hvilke nationaliteter der er tale om, osv. osv. Vi vil bare gerne have undersøgt, hvordan virkeligheden forholder sig.

Justitsministeren (Engell):

Det er mere for, at den videre debat ikke skal foregå på et forkert grundlag: Jeg tror ikke, fru Dorte Bennedsen misforstod mig, men det, vi taler om, fører os til to forskellige konklusioner. Det, jeg peger på, er, at det at gå ind med en særlovgivning i forhold til én gruppe rejser væsentlige problemer i forhold til mange andre; der bliver en vilkårlighed og en skævhed. Derfor bør man efter min opfattelse holde sig til det system, vi nu har bygget op, og sige: Der er generelle svagheder i systemet, det tager så lang tid, og det skal vi have ændret. Men det forudsætter også, at der sker ændringer i den materielle lovgivning. Det er ikke nok, at fru Dorte Bennedsen siger til mig: Ministeren må administrere på en anden måde, for det forudsætter, at Folketinget er indstillet på at begrænse nogle af de mange muligheder, der i dag er for at begære en sag genoptaget, indklaget, få den op til fornyet sagsbehandling og derved trække tiden ud. Så min konklusion er: Vi skal ikke særlovgive, for det skaber skævheder.

Fru Dorte Bennedsen når til en anden konklusion: Vi skal ikke skabe skævheder, og derfor må vi hellere også lade loven omfatte en række andre. Lad mig så sige: Nu kender jeg kun den debat fra medierne, og der var jo ikke

[Justitsministeren]

helt så mange varer på bordet her, ikke helt så mange synspunkter, som der er kommet frem i de seneste dages indlæg i medierne. Og hvis de overvejelser, man har gjort sig, f.eks. er at fastsætte en 12-måneders-frist og sige, at vi gennem lovgivningen sikrer, at alle de, der har opholdt sig her i landet i mere end 12 måneder, får opholdstilladelse i Danmark, er det fuldstændig det samme som at nedlægge den danske udlændingelov. For det betyder, at den asylansøger, der kommer ind i landet og tilstrækkelig længe klager og forlanger genoptagelse, er sikret, at ved enden af vejen – når man har passeret de 12 måneder – får man en opholdstilladelse i Danmark. Det går simpelt hen ikke, for det vil betyde, at et meget, meget stort antal – jeg kan ikke sige hvor mange, jeg har selv givet et bud på, at vi taler om et 4-cifret tal, jeg tør ikke sige det med sikkerhed, men vi taler om mange hundrede – vil have krav på at få opholdstilladelse i Danmark.

Det vil ikke alene give os problemer herhjemme, det vil give os problemer i forhold til hele flygtningepresset i Europa – den verden, der er omkring os. Så derfor, hvis der skal være en sammenhæng i tingene, må vi ændre den materielle lovgivning og sige, at nu bygger vi et system op, der sikrer en kortere sagsbehandlingsprocedure. Kan det blive 12 måneder, synes jeg, det er fint. Men jeg vil sige, at det også er meget ambitiøst; det kan måske lade sig gøre, men så skal vi også være indstillet på – det skal Socialdemokratiet også – at man siger til folk: Så kan I ikke blive ved med at klage og klage og klage og søge genoptagelse med opsættende virkning. Sådan er det.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er en fuldstændig absurd, grotesk situation, Folketinget befinder sig i lige netop i dag. Jeg kan faktisk være lidt enig – og nu skal jeg passe meget på, hvad jeg siger – med fru Dorte Bennedsen, når Socialdemokratiet har taget den stilling, at hvis man skal lave en lovgivning, skal man gøre det generelt; så er man i det mindste konsekvent, så er det ikke en særlig lovgivning, og så har ministeren ret i, at så har vi i realiteten overhovedet ikke nogen udlændingelovgivning. Men hvem er det, der står som den ansvarlige for den udlændingelovgivning, vi har? Det er altså justitsministeren. Det

er sådan, må jeg sige til justitsministeren, at hvis ministeren for måneder siden havde taget sig sammen til at få udvist palæstinenserne, havde vi ikke stået i den situation, vi står i i dag.

Jeg synes ikke, ministeren skal have held til i dag bare at fralægge sig ansvaret; det er i hvert fald ikke korrekt, hvis ministeren forsøger det. Det er i sidste instans ministeren, der har det overordnede ansvar, det er ministeren, der for måneder siden burde have vist mod og mands-hjerte og taget sig sammen til at udvise palæstinenserne.

Nu står vi i den situation, vi står i, og dér valgte Fremskridtspartiet at give Det Radikale Venstre igen af samme pulver, som De Radikale selv bruger, ved at komme med et modforslag. Men det, vi allerhelst havde set, var, at vi ikke havde stået i denne situation, og at ministeren havde taget sig sammen, enten til det ene eller til det andet – blot vist et ansvar. Det ender med, at ministeren må ansættes som politisk embedsmand i sit eget ministerium, hvis dette fortsætter. Ministeren er jo ikke den, der tager ansvaret. Ministeren er ikke den, der er udøvende på dette område. Ministeren indretter sig bare efter, hvad flertallet i Folketinget pålægger ham. Men så vil jeg anbefale ministeren at blive embedsmand i stedet, for så er det det, han egner sig bedst til.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg skal blot sige, at justitsministerens sidste indlæg, om at nedlægge udlændingelovgivningen, beror på misforståelser, men det vil vi opklare i Retsudvalget.

Det, der bragte mig op, var hr. Ninn-Hansens interessante indlæg. Det var interessant, for man føler – også efter indlægget fra fru Birthe Rønn Hornbech – at tanken ligesom er at give indtryk af, at vi vil tilsidesætte Flygtninge-nævnet, og at det skulle være i strid med lovens principper. Det er selvfølgelig forkert, og hr. Ninn-Hansen skulle være den første til at vide, at det er forkert, for hr. Ninn-Hansen havde faktisk, efter at vi fik 1983-loven, den opfattelse, at når nævnet havde truffet en afgørelse, var der ikke mere at gøre.

Deri var et klart flertal i Folketinget uenigt. Det var årsagen til, at vi fik reglen om humanitær opholdstilladelse, hvorefter det så igen i

[Ole Espersen]

sidste ende blev gjort til et politisk ansvar. Bestemmelsen om den humanitære opholdstilladelse, som ministeren kan give, blev naturligvis tiltrådt af hr. Ninn-Hansen. Så hr. Ninn-Hansen har ret: Fra 1983 til 1985, fra 1985 og til nu og indtil videre er det dem, der står bag og vil støtte dette lovforslag, der har ret i, at der ikke er tale om at tilsidesætte nævnet, der er tale om at træffe nogle afgørelser, som i øjeblikket også er politiske afgørelser.

Lad mig så henvise til noget, der nu er væsentligt for os alle sammen, og som justitsministeren også deltager i: arbejdet i EF omkring asyl. Der baserer man sig klart på, at spørgsmålet om asyl er én ting; den endelige afgørelse om opholdstilladelse i øvrigt træffes af et andet organ, og det vil sige af immigrationsministrene, her af justitsministeren og i sidste ende naturligvis af Folketinget.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil gerne anmelde uenighed med justitsministeren med hensyn til den såkaldte særlovgivning, men det skal jeg beskæftige mig med i min ordførertale.

Jeg finder anledning til her og nu at sige tak, til at kvittere for justitsministerens svar på mit spørgsmål for en stund siden, hvor justitsministeren klart bekræftede samme opfattelse, som hans ministeriums lovafdeling er kommet til: at efter en negativ nævnsafgørelse er der adgang til at anke sagen med henblik på humanitær opholdstilladelse, og at det altså ikke er en tilsidesættelse af nævnet at foretage en sådan anke, hvorved det endelige, afsluttende ansvar placeres hos ministeren.

Så kan vi nemlig afslutte den del af sagen, for så er der enighed her, og så er det bevist, at henvendelsen af september i fjor fra de fem partier, som fru Dorte Bennedsen omtalte, og også de forsøg og øvelser, der er i gang nu, ikke på ringeste måde undervurderer, nedvurderer, tilsidesætter nævnet, dets arbejde og dets afgørelser.

Justitsministeren (Engell):

Når jeg beder om ordet igen, er det mere for at sikre, at vi ikke taler forbi hinanden, at vi ved, hvad det er, vi taler om.

Efter loven – og det er selvfølgelig et svar til hr. Arne Melchior – tager nævnet stilling til

asylgrundlaget. Og hvis nævnet giver afslag, kan man rette henvendelse til Justitsministeriet og søge om en humanitær opholdstilladelse, det vil altså sige et opholdsgrundlag, men af andre grunde end det, der indgår i asylvurderingen. Og det nytter jo ikke, at hr. Arne Melchior nærmest fremstiller det, som om – og det gjorde fru Dorte Bennedsen også i sin ordførertale – denne bestemmelse i udlændingelovens § 9, stk. 2, nr. 2 og nr. 4, er en generalbemyndigelse til justitsministeren, hvorefter han eller hun kan sige: Nu har jeg fået en henvendelse fra et antal partier, så nu giver vi tilladelse til den og den gruppe. For det fremgår udtrykkeligt af forarbejderne til denne bestemmelse – sådan har den også været administreret – at der er et snævert anvendelsesområde, og at det hviler på en grundig, individuel behandling af de enkelte sager. Derfor er det ikke et spørgsmål om, at man siger til en minister: Nu synes vi, du bare skal administrere på en anden måde. Man må tage det op i forbindelse med en lovbehandling og sige: Vi ønsker, at den bestemmelse i loven får et andet anvendelsesområde. Så det er en egentlig lovændring, der er behov for, og ikke blot, at man siger: Hr. minister, administrer en bestemmelse – som i øvrigt i sine forudsætninger har et snævert anvendelsesområde – på en anden måde!

Og så igen den sidste problematik, som hr. Arne Melchior var inde på. Vi har fra Justitsministeriets side afgivet et svar, som Retsudvalget har fået i forbindelse med det, der er blevet kaldt § 31-problematikken. Det fremgår klart af Justitsministeriets svar, at man naturligvis fra myndighedernes side og herunder også fra justitsministerens side skal være opmærksom på den særlige bestemmelse, forstået på den måde, at man ikke må sende mennesker tilbage i strid med FN's flygtningekonvention, typisk en situation, hvor der imellem afgørelser i nævnet vil kunne gå lang tid eller et stykke tid, eller der kan opstå en ny politisk situation, og hvor praksis har været den, at man så beder om en fornyet vurdering i Flygtningesnævnet, og det er præcis også det, der er sket i forbindelse med palæstinensersagerne. Det er vigtigt at holde disse elementer adskilte, så vi ikke blander det hele sammen i udlændingeloven.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det er en forunderlig dag, for for lidt siden erklærede fru Pia Kjærsgaard sig enig i noget, jeg havde sagt, og jeg er faktisk i den situation, at jeg må gøre det samme, nemlig erklære mig ganske enig i fru Pia Kjærsgaards bemærkning om, at vi allerhelst havde set, at ministeren havde taget initiativet og ansvaret i denne sag. Det er ikke sket, og derfor står vi altså nu her.

Det var mig, der fik provokeret ministeren på talerstolen til disse seneste ordvekslinger. Det var nu ikke min hensigt at polemisere mod ministeren i denne omgang, men jeg vil gerne føje til, at hvad angår de bemærkninger, ministeren havde om udlændingeloven og genoptagelse af sager, vil jeg anbefale, at ministeren går hjem og læser debatten fra november eller december, hvor vi havde debat om redegørelsen om udlændingeloven, og hvor jeg gav udtryk for nogle holdninger på dette punkt.

Så synes jeg i øvrigt, det kunne være en god idé, at vi på et tidspunkt giver os til at se nærmere og mere detaljeret på de svenske regler.

Men når jeg gik herop før, var det, fordi hr. Ninn-Hansen sagde, at vi med dette kortslutter, desavouerer og omgør nævnets afgørelser. Jeg vil blot sige, at hvis dette er tilfældet – og nu har jeg forstået, at hr. Ninn-Hansen er en meget kyndig jurist – kan jeg ikke se rettere, end at så må ministeren også med sine 329 humanitære opholdstilladelser have desavoueret, omgjort og tilsidesat nævnets afgørelser.

Ministeren kommenterede ikke dette, og det tager jeg lidt som udtryk for, at han er enig med mig i, at der ikke er nogen desavouering af nævnet i det, vi foretager her.

(Kort bemærkning).

Ninn-Hansen (KF):

Den skal blive meget kort, for vi skal vel også videre. Det er i anledning af hr. Ole Espersens bemærkninger; justitsministeren har jo i øvrigt svaret på det.

Ændringen i 1985, der gav mulighed for humanitær opholdstilladelse, ændrede intet i Flygtningenævnets hidtidige placering. Det fremgår af alle forarbejder og alle debatter. Det, der var tale om, var, at man i særlige tilfælde, som justitsministeren nævnte, sygdomstilfælde eller lignende, kunne give humanitær opholdstilladelse, og det er blevet givet. Men det lovforslag her og det, Socialdemokratiet ta-

ler om at udvide det med, har jo en ganske anden karakter end det, der var tale om i 1985.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Bare lige for at folk – hvis dette kommer ud via medierne – ikke skal tro, at jeg går alt for meget hånd i hånd med fru Dorte Bennedsen: Jeg føler ikke trang til at gå hånd i hånd med nogen i denne sal, når det drejer sig om udlændingspørgsmål, for i virkeligheden er regeringen og Socialdemokratiet og andre partier enige om, hvordan den sag skal køres.

Men for nu at komme ud over det spørgsmål, som sagen set med mine øjne heldigvis mere og mere kommer til at dreje sig om: Når justitsministeren siger, at det er korrekt, at det er ham, der har afgørelsen, når der skal gives humanitær opholdstilladelse, har jeg og andre så ikke ret i – det er da i hvert fald min fornemmelse – at ministeren efter en anden paragraf i udlændingeloven kan udvise palæstinenserne og også har kunnet gøre det for måneder siden? Jeg kan se, at ministeren har et point. Det vil jeg meget gerne høre her fra talerstolen, for det er jo det, det i virkeligheden drejer sig om: at ministeren for lang tid siden kunne have udvist palæstinenserne, hvis han altså havde villet.

Men denne særlov – med de ændringsforslag, Socialdemokratiet tilsyneladende vil komme med i Retsudvalget – vil jo bevirke, at der ikke fremover er flertal for den stramning af udlændingelovgivningen, justitsministeren i hvert fald siger han ønsker. Man kan jo blot føje en eller anden blindtarm til den syge lov, vi i forvejen har. Sådan vil det komme til at gå, og hvis dette vinder opbakning i Folketinget, vil der blive tusinder af sager, som Folketinget skal til at behandle herefterdags.

Justitsministeren (Engell):

Jo, fru Pia Kjærsgaard, jeg har et point, og det består i, at jeg såvel som mine forgængere er forpligtede af, at når der er truffet afgørelser og der efter loven er adgang til at begære sagerne prøvet på ny, giver det automatisk – og har gjort det igennem en række år – opsættende virkning. Den misforståelse, som fru Pia Kjærsgaard synes at være offer for, er, at fru Pia Kjærsgaard mener, at loven giver ministeren sådanne beføjelser, at stort set uanset hvad

[Justitsministeren]

nævnet måtte afgøre, stort set uanset lovens bestemmelser om humanitære opholdstilladelser og stort set uanset den adgang, der er til at gå videre til Ombudsmanden, kan ministeren bare spille stærk mand og sige: I skal rejse ud af landet.

Sådan er det jo ikke. Der er en række retssikkerhedsgarantier i loven, der gør det muligt, at man kan få sin sag prøvet grundigt og omhyggeligt i en række forskellige led. Det, jeg så peger på som svagheden i loven, er, at den er for gunstig i forhold til dem, der ikke har krav på opholdstilladelse i Danmark; dér har man mulighed for i lang tid at trække sagen ud.

Det er det, vi nu skal se grundigt på, og ikke bare det, for jeg har jo tilkendegivet – og det vil jeg også gerne gøre her – at det er regeringens hensigt senest med udgangen af marts at fremsætte et konkret lovforslag, hvor vi vil lægge op til ændringer af sagsbehandlingsprocedurerne i et forsøg på og et håb om, at det vil kunne vedtages her i Folketinget inden sommerferien.

Formanden:

Vi har endnu kun hørt ét ordførerindlæg. Det er derfor, jeg har standset de korte bemærkninger i denne omgang. Der er tre tilbage, og der bliver ikke flere.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

I denne udveksling af korte bemærkninger er der et par gange blevet henvist til det brev, som et flertal af Folketingets partier, dækkende over et stort flertal af dets medlemmer, skrev til justitsministeren den 17. september sidste år.

I det svar, vi fik, og som er dateret af justitsministeren den 20. september, henviser justitsministeren, på samme måde som han har gjort i forbindelse med alle de korte bemærkninger i dag her fra talerstolen, til, at § 9, stk. 2, nr. 2, i udlændingeloven er tænkt kun at have et meget snævert anvendelsesområde, at den er tænkt at være meget konkret, og at den skal have undtagelsens karakter. Det henviser ministeren til i svaret, og det har ministeren sagt fra talerstolen flere gange i dag.

Så kan jeg ikke lade være med at føre ind i debatten, at der lørdag den 17. august 1991 var et interview i Kristeligt Dagblad med justitsmi-

nisteren. Af dette interview fremgår det, at der i regeringens flygtningeredegørelse fra 1990 henvises til, at en gruppe libanesere har fået opholdstilladelse af humanitære årsager. Da ministeren får foreholdt det, svarer han:

»Det var jo forholdene i Libanon på det tidspunkt, som betingede det.«

Jeg synes, det er vigtigt at få frem i debatten, for det har i hvert fald været medvirkende til SF's overvejelser i denne sag, at ministeren efter sit eget udsagn på et tidligere tidspunkt selv har givet opholdstilladelse til en gruppe mennesker, begrundet i forholdene i deres hjemland på det givne tidspunkt.

Formanden:

Jeg giver ordet til justitsministeren – eftersom ministre jo kan bede om ordet når som helst.

Justitsministeren (Engell):

Jeg skal svare meget kort til fru Ebba Strange. Det, der har stået i Kristeligt Dagblad, kan man nok sige er et sammendrag af en række bemærkninger, som havde utrolig mange flere præmisser i sig. Det er klart, at jeg ikke har siddet og foretaget en vurdering af sikkerhedsforholdene i Libanon. Det, der var tale om, var, som det sikkert også vil erindres, at efter at der i en række sager var truffet afgørelse og sket tilbagesendelse, var der pludselig en, som forsvandt. Det gav anledning til en meget omfattende diskussion og debat, og i en periode stoppede man udsendelser for at sikre sig, hvad det var, der var sket. Og det var den problematik, der gav anledning til, at der gik relativt lang tid, før udsendelserne blev genoptaget, og hvor man måtte sige at der var tale om en oversiddelse af udrejsefrister fra myndighedernes side på grund af den konkrete sag. Der lå altså ikke i det en vurdering af sikkerhedsforholdene i landet – en vurdering af det asylmæssige, som det jo tilkommer Flygtningesnævnet at foretage.

Men i øvrigt var det et meget godt interview i Kristeligt Dagblad.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal en sidste gang forholde mig til et svar fra justitsministeren, idet jeg fortsat finder

[Arne Melchior]

debatten både fremkommelig og frugtbar. Det giver lidt håb; jeg håber, det holder.

Jeg har den indvending mod justitsministerens andet svar til mig, at jeg nok er helt enig med ministeren, når han fremhæver, at han ikke kan bruge de muligheder, han har, elastisk, og at der er visse grænser; men man har vel lov til at diskutere, hvor de grænser går. Af notaterne af henholdsvis oktober og december om kompetencen fra to afdelinger i ministerens eget hus fremgår det jo, at man kan se forskelligt på ting. Det kan jurister, det kan økonomer, det kan læger, og det kan politikere vel også. Og det kan da vel ikke være rigtigt, at de eneste, der ikke må anfægte ministerens forståelse af sine muligheder, netop skulle være Folketingets medlemmer og Folketingets partier. Som mennesker, der var smittede af en eller anden bacille, fordi en juridisk professor kom for skade ikke at tænke sig om i tide, skulle vi være de eneste, der ikke uden at bryde grundloven måtte sige til en minister: Vi synes, at ministeren kunne vurdere anderledes inden for rammerne af de ham tildelte beføjelser!

Jeg skal i øvrigt i min ordførertale begrunde, hvorfor vi i CD finder, at der netop i disse sager er tale om så ekstraordinære omstændigheder, at de falder ind under de beføjelser, ministeren har.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg synes, det er vigtigt at få gjort op med påstanden om, at Det Radikale Venstres forslag her skulle tilsidesætte Flygtningenævnet.

Hr. Ninn-Hansen sagde – det lå i hvert fald i indlægget – at han selvfølgelig erkender, at den lov, som han selv medvirkede til i 1985, jo giver mulighed for, at en minister, efter at Flygtningenævnet har truffet endelig afgørelse, alligevel giver opholdstilladelse.

Dernæst siger hr. Ninn-Hansen, at det, der nu foreslås fra De Radikales side, har en ganske anden karakter. Ja, det er rigtigt, indholdet er naturligvis anderledes, men det har præcis den samme karakter, når det drejer sig om at fastslå, at der også efter, at Flygtningenævnet har truffet afgørelse, kan gives opholdstilladelse på andet grundlag. I forslaget tales bl.a. om det lange tidsforløb. Det er også noget, der indgår, når man fra ministerens side træffer afgørelse om humanitær opholdstilladelse.

Derfor vil jeg gerne fastslå over for hr. Ninn-Hansen, at selve princippet er det samme, nemlig at man altså sørger for, at der træffes en afgørelse om opholdstilladelse, der intet har at gøre med asyl. Og jeg synes, at forhistorien fra 1983 til 1985 klart illustrerer, at det altså ikke er et nyt princip, der søges indført.

Grove (KF):

Uanset om oppositionen kan lide det eller ej, er der her tale om en særlovgivning for en gruppe mennesker – en gruppe mennesker, der har fået en omhyggelig gennemgang af deres sager. Deres sagsbehandling har – indrømmet – taget lang tid. Men hvorfor tager en sagsbehandling lang tid i disse sager? Simpelt hen af retssikkerhedsmæssige grunde over for personerne i de sager, det drejer sig om. Derfor er der muligheder for at appellere og få genoptaget sagsbehandlingen i meget stort omfang. Og det giver en lang sagsbehandling.

Det er altså af retssikkerhedsmæssige grunde, man gør det. Men jeg vil stadig væk vove at påstå, at man med dette lovforslag tilsidesætter den omhyggelige sagsbehandling for fremtiden. For når det bliver gældende, at det er 12 måneder, hvorfor skulle nogen så få deres sager gjort færdige inden 12 måneder? For så er de sikre på ikke asyl – det er rigtigt – men opholdsret.

»Af humanitære grunde« siges det. Jamen jeg kender mange mennesker her i Danmark, der bliver stærkt menneskeligt påvirket af retssager, de fører med det offentlige – sager, der løber over måneder og år. Skal vi også sige til dem, at de af humanitære grunde, hvis sagen går dem imod, bliver fritaget for beslutningen? Det er også humanitært. Jeg tror, at mange borgere ikke kan forstå, at den omtalte gruppe, fordi man holder retssikkerheden højt, på lang sigt af humanitære grunde skal have de rettigheder, som Flygtningenævnet osv. ikke har givet dem. Det er ødelæggende for retssikkerheden i dette land. Og det er vilkårligt.

Når fru Dorte Bennedsen siger, at et flertal allerede for nogen tid siden ville pålægge ministeren at administrere, er det jo en sammenblanding. Så er det mere regulært, hvad Det Radikale Venstre gør, nemlig at fremsætte et lovforslag om det. For det har aldrig været meningen med den paragraf, at den skulle administreres vilkårligt, og det er det, man gør i det-

[Grove]

te lovforslag. Der er jo ikke omhyggeligt gennemgået for hver eneste person, man nu vil give opholdsret, om det er nødvendigt af humanitære grunde. Man breder det ud som en ret, nemlig når bare de har været her i 12 måneder. Så er det ikke en sagsbehandling længe, så er det en lovgivning, at blot sagsbehandlingen har taget 12 måneder, skal de have lov til at være her. Det har intet med retssikkerhed at gøre.

Jeg tror, at den måde, man tilfældigt lovgiver på for en gruppe mennesker nu, vil virke nedbrydende på den retsfølelse, man har ude i befolkningen. Der bliver her taget et særhensyn til en gruppe mennesker helt tilfældigt uden sagsbehandling, uden gennemgang af noget som helst. Blot fordi man har været ude at tænde et lys i kirken, skal der nu en særlovgivning til. Det vil befolkningen opfatte som et brud på den retssikkerhed, vi normalt har i dette land. Og som jeg før sagde, tror jeg, der er mange mennesker i dette land, der føler sig hårdt behandlet af retsvæsenet og også humanitært føler sig virkelig langt nede. Dem tager man ikke hensyn til. Men flygtningene skal have særbehandling!

Jeg tror, at man med et sådant lovforslag – selvfølgelig ubevidst, det erkender jeg – er med til at fremme en diskussion, som vi meget nødt vil have, ude i befolkningen på et grundlag, som krænker retsbevidstheden derude, fordi man føler, at der her bliver begået uretfærdigheder. Jeg synes, det er betænkeligt, at man igennem en sådan lovgivning vil begynde at give særrettigheder til en lille gruppe mennesker.

Man skulle hellere gå ind i den tankegang, som vi jo heldigvis kommer til at diskutere i foråret, at det er en ændring af udlændingeloven, der er nødvendig for at få en kort sagsbehandling. Men når man står pænt og siger, at det er noget, man vil være med til, skal man jo også samtidig være klar til at stramme betingelserne, for som de er i dag, er der jo ingen mulighed for at lave en kort sagsbehandling. Derfor skal der strammes op, og jeg vil da gerne have tilsagn fra partierne her i dag om, at man er klar til det, for justitsministeren er langt fremme med et lovforslag på dette område, og jeg glæder mig til, at der under forhandlingerne i Retsudvalget om denne særlovgivning vil ske en erkendelse hos alle af, at vi ikke kan

have den lange sagsbehandling, og at man derfor er klar til at stramme op.

Det vil vi fra konservativ side hilse med stor glæde, og jeg er også sikker på, at man vil hilse det med stor glæde i befolkningen.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Hr. Grove forudser, at der i vedtagelsen af lovforslag nr. L 211, som vi behandler nu, vil ligge, at sagsbehandlingstiden fremover skal være 12 måneder, og at hvis den kommer over de tolv måneder, har man ret til opholdstilladelse. Jeg vil gerne med det samme sige, at dette er en grundlæggende misforståelse. Dette ligger ikke deri. Vi har ikke den slags intentioner i Det Radikale Venstre.

Hr. Grove bruger samme argumentation, som justitsministeren har brugt et par gange i sine bemærkninger her fra talerstolen i dag, nemlig at årsagen til den lange behandlingstid er de mange ankemuligheder, og at det er dem, vi skal se på i udlændingeloven.

Til det må jeg sige, at Det Radikale Venstre ikke har taget stilling til stramninger i udlændingeloven og begrænsninger af ankemuligheder – overhovedet ikke. Og jeg vil gerne afvise, at ankemuligheder og brug af ankemuligheder i denne sag er hovedårsagen til, at vi står i den foreliggende situation. Det er grunden til, at vi i bemærkningerne til vores forslag har sagt, at vi gerne vil have en meget grundig redegørelse for hele sagsbehandlingsforløbet for de palæstinensere, vi taler om nu.

I Weekendavisen fra sidste weekend er der en lang artikel om sagen, og deraf fremgår det – jeg skal ikke tage stilling til, om det er korrekt eller ej, men det er forlydender, der har været andre steder end i pressen – at der i september 1990 blev givet afslag på en lang række ansøgninger om asyl fra statsløse palæstinensere, og at der ikke skete noget før i maj 1991. Der blev hverken anket eller taget skridt til at sende de afviste palæstinensere ud af landet. Det er nogle af de forlydender, der findes, og som vi ikke har taget stilling til, fordi vi ikke ved, om de er korrekte eller ej. Men jeg vil gerne nævne det i denne sammenhæng, for at det ikke skal hedde sig, at det alene er ankemulighederne, der gør, at vi er i en situation som den, vi er i i dag.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Den konservative ordfører, hr. Grove, som jeg lyttede meget nøje til, refererede til den henvendelse, som 5 partier her i Folketinget, repræsenterende et temmelig stort flertal, i efteråret rettede til justitsministeren vedrørende de statsløse palæstinensere.

Hr. Grove sagde, at man ville pålægge ministeren at give humanitær opholdstilladelse. Nej, det var der ingenlunde tale om. Flertallet i Folketinget bestående af de fem partier appellerede til justitsministeren om at bruge sin mulighed for at give humanitær opholdstilladelse til dem, der søgte om det. Det er en ganske anden situation. Vi rettede en høflig og venlig appel til justitsministeren, hvorefter intet som helst skete.

Senere har vi igen appelleret til ministeren gennem pressen, men der er ikke sket noget, og derfor er vi nu skredet til denne handling og siger: Så laver vi en særlov, som medfører, at de, der søger om opholdstilladelse, kan få den status, de ville have fået, hvis ministeren havde taget sit ansvar alvorligt og foretaget sig noget i denne sag.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Det er blevet sagt, at grunden til den lange sagsbehandlingstid er de mange ankemuligheder. Jeg gjorde faktisk i mit første indlæg rede for, at af de positive sager i første instans, som ministeren siger er de nemmeste, havde 13 pct. varet mere end 15 måneder. Og af de samlede sager i første og anden instans havde 36 pct. varet mere end 15 måneder og 10 pct. mere end 20 måneder. Det er, inden vi er nået til ankemulighederne.

Men i øvrigt kan jeg sige til hr. Grove, at vi gerne vil se på dette spørgsmål. Jeg gav i efteråret under debatten udtryk for, at vi ikke finder, at en sag skal kunne genoptages på grund af udsagn, der kun kommer fra ansøgeren og ikke kan bekræftes. Den skal selvsagt kunne genoptages, hvis der sker noget nyt i det land, vedkommende skal udvises til. Det er et genoptagelsesgrundlag. Men asylansøgerne må være klar over, at de i løbet af den periode må komme frem med de oplysninger, de har.

I øvrigt synes jeg faktisk, vi skal prøve at se på de svenske regler. Den 19. december ophævede den borgerlige svenske regering de meget strenge reguleringer, der var, og kom med et regelsæt, der kan minde om det, vi drøfter her i dag, men der er – og det synes jeg er væsentligt – nogle undtagelsesbestemmelser fra denne mulighed for at få ret til ophold, hvis man har været her et bestemt antal måneder, og en af dem er, hvis asylansøgeren selv har været ansvarlig for, at ventetiden har trukket meget længe ud. Jeg synes, der kan være god grund til at se nærmere på de svenske regler, og det kan vi passende gøre i forbindelse med behandlingen af den lovgivning, jeg har forstået at ministeren fremsætter forslag om her senere på året.

Men essensen af det er, at man i Sverige er gået den modsatte vej, nemlig at man vil sikre hurtige sagsbehandlingstider, og hvis folk ikke kan få det, bør de have ophold. Det er urimeligt med disse meget lange ventetider.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg må stadig væk konstatere, at den ene ordfører efter den anden, senest fru Marianne Jelved, står heroppe og siger, at der er sager, der er afgjort, og som ministeren kunne have haft hånd i hanke med. Egentlig gør jeg jo ikke så meget andet end det, ministeren har sagt i de sidste måneder. Efter samråd i Retsudvalget har ministeren den ene gang efter den anden sagt til journalisterne udenfor: »Jamen de skal udvises; der er slet ikke noget at tale om.« Det har ministeren sagt i månedsviis. Og det er jo sager, der har været igennem systemet. Men hvad gør ministeren? Vender bunken og starter forfra, og det er det, ministeren fra forskellig side med forskellig motivering bliver anklaget for her i dag.

Men faktisk har Fremskridtspartiet jo kun gjort ministeren en tjeneste ved at fremsætte det beslutningsforslag, vi har fremsat, for det kunne næsten være skrevet af ministeren selv, hvis det altså var skrevet efter møderne i Retsudvalget, hvor ministeren har været til samråd den ene gang efter den anden om denne sag.

(Kort bemærkning).

Mimi Jakobsen (CD):

[Mimi Jakobsen]

Jeg vil gerne følge fru Marianne Jelveds bemærkninger op med et spørgsmål til justitsministeren, som ikke nødvendigvis behøver at blive besvaret lige nu, men som jeg vil bede ministeren om at tage op her i løbet af i dag, nemlig spørgsmålet om den lange sagsbehandlingstid. Nu er det 30 gange blevet sagt, at det er, fordi man kan anke og man kan klage og man kan komme igen mange gange, men jeg vil gerne spørge ministeren: Forholder det sig i virkeligheden således, at det er systemet selv, der har en væsentlig del af, lad os så ikke sige skylden, men begrundelsen for den lange sagsbehandlingstid? Er det i virkeligheden sådan, at man i den periode, hvor disse sager har været under behandling, ikke har sat de ressourcer ind og måske oven i købet har skåret ressourcerne ned – jeg siger ikke, for at sagsbehandlingstiden skulle blive lang, men med den følge, at sagsbehandlingstiden blev lang? Er det f.eks. rigtigt, at der er gået 6-7 måneder imellem den første, måske lidt overfladiske afhøring af de pågældende og den anden, grundigere afhøring?

For det er jo ikke palæstinenserens skyld, at der går 6-7 måneder, og det er heller ikke klageadgangens skyld, at der går 6-7 måneder, men det skyldes, at der ikke er sat ressourcer ind på sagen. Og min frygt kan da være, at det vil komme til at se ud, som om man har oparbejdet en sagspukkel, som så kan være med til at lægge et politisk pres på udlændingeloven i retning af, at nu må der også skæres ned på al denne ankeadgang, for det går alt for vidt.

Jeg vil gerne bede ministeren om at overveje det, og jeg kan allerede nu sige, at det er noget af det, CD vil interessere sig meget for under udvalgsbehandlingen af det foreliggende forslag, og hr. Arne Melchior vil senere redegøre for vore overvejelser om forslaget og hele problemet, som er utrolig svært at have med at gøre. Men hvis palæstinenserne allerede har været udsat for en særbehandling eller der i den periode, hvor deres sager har været under behandling, har været ekstraordinære forhold, er der jo noget, der taler for, at vi også i Folketinget bagefter kan tillade os at give dem en særbehandling.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Min bemærkning gælder hr. Groves ordfø-

rettale. Dels synes jeg, vi skulle holde op med at tale om nogle, der sidder i kirken, for de sidder altså ikke i nogen kirke, men i en menighedssal. Det er bare én af de fortegninger, der bruges til at dramatisere og uvirkeliggøre hele forholdet.

Men det gjorde et vist indtryk på mig, at hr. Grove opholdt sig ret meget ved – tre gange kom han tilbage til det – at mange mennesker ikke vil kunne forstå . . . Jeg vil da gerne tilslutte mig, at det er heldigt, hvis der er overensstemmelse mellem det, vi herinde bestemmer og disponerer, og det, folk – vore vælgere, vore medborgere – kan forstå, og det er en del af vor opgave at forklare det, vi gør, men det kan da ikke være afgørende for hr. Groves og hans partis stillingtagen, hvad mange mennesker lige i dette øjeblik kan forstå eller ej, for hr. Grove sætter sig vel ikke ud over det af grundloven – som han har skrevet under på – ham og os alle pålagte påbud om, at han ene skal følge sin samvittighed og ikke kan modtage forskrift fra sine vælgere. Hr. Grove falder vel ikke for stemninger eller for gallupundersøgelser?

Jeg tror, det er Fridtjof Nansen, der er citeret for at have sagt: »Du skal ikke spørge, hvad flertallet mener, men du skal spørge, hvad der er ret, og så skal du bestræbe dig for at få flertallet til at stå dér.« Jeg vil gerne indprente hr. Grove rigtigheden af disse ord.

I øvrigt vil jeg benytte lejligheden til at undre mig over, at lovgivningen nu bebudes til ultimo marts. Jeg skal erindre om, at vor nuværende justitsminister i april 1990, altså for 1¼ år siden, bebudede en sådan lovgivning. 1½ år efter kom der så en redegørelse. Det er mærkeligt – selv om det er svære ting – at der skal gå 2 år fra den første bebudelse af ændringer af et sådant lovforslag, som ligger justitsministeren meget på sinde, og indtil han kommer med et forslag, og det vil sige, at Folketinget altså får 2 måneder til at bearbejde det, som justitsministeren selv har brugt 2 år til.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Fru Marianne Jelved understregede, at de tolv måneder var et særtilfælde. Det er korrekt, men hvis det nu tager et par måneder at behandle denne sag i Retsudvalget med alle de problemer, der er, vil det alligevel bevirke, at der i de to måneder kommer flere og flere ind under denne lovgivning.

[Grove]

Fru Elisabeth Arnold sagde: Vi pålagde ikke ministeren, nej, vi appellerede. Javel, men man understregede omhyggeligt, at det var et flertal, der appellerede, og vi ved alle sammen, hvad der ligger i, at et flertal skriver breve til ministeren. Vi ved alle, hvad der er underforstået i de bemærkninger og i, at man omhyggeligt søger at samle et flertal, for ellers havde fru Elisabeth Arnold vel skrevet personligt og behøvede ikke at skaffe et flertal. Nej, det er for at bevise, at der er et flertal i folketingssalen. Det er altid en indirekte trussel – det ved enhver minister.

Til hr. Arne Melchior vil jeg gerne sige: Hvem ligger under for hvad? Det, der har betydning, er retssikkerheden. Det har også betydning, hvad folk opfatter som retssikkerhed, og når man opholder sig ulovligt enten i kirken eller i menighedshuset og derigennem får en særlovgivning igennem, føler folk ikke, at det har noget med retssikkerhed at gøre. De har ikke ret til at opholde sig dér. De skal opholde sig i asyල්jrene. Der er ingen diskussion om, at det er den aktion, som bevirker det. Sådan føler befolkningen det, og jeg synes egentlig, at man også skulle tage hensyn til retssikkerheden i befolkningen.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Hr. Groves beskrivelse af, hvad et flertal eventuelt kan betyde for en minister, var jo helt patetisk. Alle ministre ved, at et flertal er en trussel, sagde hr. Grove. Jamen så har justitsministeren da været den eneste, der ikke har været klar over det, for ministeren var jo fuldstændig passiv over for den henvendelse. Ministeren var både døv og blind over for de signaler, der kom fra det flertal i Folketinget, og det var derfor, det var en appel; det var ikke noget med at pålægge, det var overhovedet ikke nogen trussel. Det var en stiltfærdig appel til ministeren om at lægge øret til situationen og se, hvad det er, der rører sig. Vi synes, at det er urimeligt, som disse mennesker er blevet behandlet.

Ministeren foretog sig ikke noget. Vi er så efter 4-5 måneder kommet i den situation, at vi siger: Lad os nu prøve, om vi ikke kan få ministeren til at bøje sig for den stemning, der er, og som vi synes er rimelig, så vi kan give de mennesker en mulighed for at få en opholdstil-

ladelse, som svarer til det, de ville få på humanitært grundlag.

Vi har alene fremsat det forslag. Vi kunne ikke vide, om der var flertal for det, så det er ikke nogen trussel, men ministeren kunne godt have lyttet noget tidligere.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er jo små ting, der kan blive blæst op til det helt store, og for at vi ikke skal bruge alt for megen tid på debatten om, hvorvidt det er ulovligt eller ej at opholde sig i kirkerummet eller i kirkerummet ved siden af, kan jeg meddele dem, der er interesserede i den sag, at der har været afholdt politiske høringer i kirken, og at det er ulovligt, og at det har Københavns biskop givet præsterne en næse for, men at flygtningene i øvrigt i hvert fald nu opholder sig i rummet ved siden af. Sådan er den sag, men jeg er fuldstændig enig med hr. Grove i, at befolkningen opfatter det som nærmest en ulovlig besættelse af kirken med præsternes velsignelse.

Men jeg vil også gerne i lighed med CD's ordfører, hr. Arne Melchior, klandre ministeren for, at de bebudede lovforslag først kommer engang i marts måned. Og hvad er det så, ministeren vil? Gå ud og sige til folk: Jamen nu har vi fremsat dem, men det blev i øvrigt ikke rigtig til noget? Efter at vi har rykket og rykket og rykket og rykket og det har stået på dagsordenen i, jeg ved snart ikke hvor mange samlinger!

Det sidste er, at der bliver talt om, at dette her er en trussel mod ministeren. Et flertal vil nu pålægge ministeren noget i forbindelse med denne sag. Jamen den trussel behøver ministeren ikke at finde sig i. Hvis ministeren ville gøre noget ægte radikalt, så gik han af. Så blev der udskrevet folketingsvalg på denne sag, og så kunne det være, at de partier, som gik ind for en stramning af udlændingelovgivningen, kunne få det igennem efter afholdt folketingsvalg. Jeg synes, det ville være godt, hvis ministeren tog konsekvensen og sagde: O.k., jeg vil ikke finde mig i trusler, jeg er landets justitsminister. Jeg vil da ikke finde mig i trusler fra et flertal her i Folketinget – som ordføreren for justitsministerens parti også siger – jeg viser den danske befolkning, hvad jeg står for, og så tager vi et valg på det udlændingspørgsmål.

[Pia Kjærsgaard]

Det vil jeg anbefale ministeren at gøre.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Hr. Grove var i hele sit ordførerindlæg inde på spørgsmålet om folks retsfølelse. Og jeg er helt enig i de bemærkninger, hr. Arne Melchior kom med. Men jeg vil godt sige, at vi har én fælles opgave i dette hus, og det er, at vi ikke skal være med til at udbrede myter og urigtigheder. Palæstinenserne opholder sig ikke ulovligt i Blågårds Kirke. De har fået menighedsrådets tilladelse til at opholde sig i kirkesalen. Dermed er det ikke noget ulovligt ophold.

Når fru Pia Kjærsgaard – der er enig med mig i det, kan jeg høre – så fortsætter med at sige, at folk opfatter det som en ulovlig besættelse, vil jeg gerne sige, at hvis vi gentager den slags ting fra Folketingets talerstol, er vi ikke med til at udrydde myter, men derimod med til at forstærke myter. Der er ikke tale om en besættelse, der er ikke tale om ulovligt ophold, der er tale om, at menighedsrådet i Blågårds Kirke yder en humanitær bistand til de mennesker, som det mener er i en meget dårlig situation.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg er helt enig i fru Ebba Stranges bemærkninger i det sidste indlæg. Jeg er også enig i, at vi ikke skal være med til at udbrede myter. Og jeg må sige, at jeg var glad for, at jeg sad godt i min stol, for ellers var jeg faldet ned af den, da hr. Grove ytrede, at den omstændighed, at et flertal af Folketingets medlemmer henvender sig til en minister, er udtryk for en trussel.

Det kan den konservative ordfører ikke mene: at et folketingsflertal ikke må have lov til at ytre sig om en sag. Jeg går ud fra, at det var en fortalelse.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Udbrede myter! Jeg ved ikke. Når man holder pressemøde i kirken, hvem udbreder så myter? Var der ikke nogle, der holdt pressemøde ude i kirken med palæstinenserne? Hvem er det så, der udbreder myter om, hvad der sker i kirken derude? Meget omhyggeligt tilrettelagt!

Man gør meget ud af det, og det resulterer i hele denne debat. Hvem udbreder så myter?

Det, der er tale om, er, at man nu udvider en særrettighed for en gruppe, som ikke var ment som en særrettighed, men som var ment af humanitære grunde for dem, der havde brug for det. Nu ødelægger man begrebet humanitær ved, at man breder det ud i stor stil. Der er jo ingen her i salen, der tør sige, hvor mange det kommer til at omhandle. Det er ikke en omhyggelig sagsbehandling, det er ikke en omhyggelig vurdering af, hvad »humanitær« betyder.

Hvis der er nogen, der laver myter på dette område, må jeg nok sige, at så er det vel forslagsstillerne og dem, der støtter det – i allerhøjeste grad.

Jeg ved ikke, om trussel er det rigtige ord. Når man samler et flertal uden om regeringen og begynder at rasle med det flertal, ved jeg ikke, om det er en trussel, eller hvad det er. Ordvalget kan vi diskutere, men vi ved vel alle, hvad det kan betyde, når man gør det. Og jeg mener, at det flertal, der samler sig, også ofte bruger vendingen, at hvis man ikke makker ret, så skal vi nok sørge for det! Vi kan så diskutere, om det er en trussel eller det ikke er. Men alle, der er til stede her, ved, hvad meningen er.

Formanden:

Jeg stræber mod, at vi når endnu et ordførerindlæg, inden jeg udsætter mødet.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Blot for at gøre kirke og menighedshus færdig: Præsterne har dog fået en næse. Der er politikere i denne sal, som har deltaget i møder med palæstinenserne i kirkerummet. Det er jeg sikker på at i hvert fald fru Dorte Bennedsen ved.

Men jeg vil altså godt holde fast i det med den trussel, for jeg synes, der er kommet flere trusler heroppefra. Og jeg vil gerne høre, om ministeren opfatter det som en trussel. For hvis ministeren gør det, mener jeg virkelig, at ministeren ikke kan sidde det overhørig, at der bliver sagt, at det er en trussel, at et flertal nu har besluttet sig for det her. Det er jeg meget, meget enig i, og jeg synes, ministeren skulle tage den trussel særdeles alvorligt – gå op og få det

[Pia Kjærsgaard]

afgjort med det samme. Jeg synes ikke, ministeren kan slippe af sted med at sende sin ordfører på talerstolen. Ministeren må gå op og fortælle, om han opfatter det som en trussel, og fortælle om konsekvensen, inden Folketinget beslutter sig vedrørende den trussel.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Hr. Groves sidste indlæg var ejendommeligt; nu blev der pludselig talt om myter, og pressemødet i Blågårds Kirke blev brugt som en myte. Det var ikke nogen myte; det fandt sted. Myter har faktisk aldrig fundet sted, og hr. Grove kan slå op i ordbøgerne og se, hvad myte betyder.

Men det er spørgsmålet om trusler, det er spørgsmålet om Folketingets flertals ret til at ytre sig. Jeg har en rimelig lang erfaring i dette hus, og jeg har været vant til – også som minister – at når et folketingsflertal ytrede sig i en sag, var det god skik, at man normalt fulgte det.

Jeg mindes august 1982, hvor jeg havde meddelt Folketinget, at jeg agtede at nedlægge nogle seminarier. Venstres daværende ordfører og hr. Bertel Haarder samlede et flertal i Folketinget imod nedlæggelse af seminarier. Jeg mente, det var forkert, hvad dette flertal gjorde, men jeg bøjede mig for det, og jeg opgav tanken.

Sagen havde så den lidt pudsige snørkel, at 14 dage senere sad hr. Bertel Haarder i undervisningsministerstolen, og hans første initiativ var at fremkomme med et lovforslag, der nedlagde seminarier. Det er så bare en pudsighed ved sagen.

Men jeg fandt, at det var god skik, at når et flertal i dette hus udtalte sig imod nedlæggelse af seminarier, så var det ikke min opgave at forsøge at køre det frem. Jeg mener, det er et led i arbejdsfaconen her i huset, og det er helt i skoven at begynde at tale om trusler i den sammenhæng.

Formanden:

Hr. Grove har ordet for den sidste korte bemærkning inden næste ordfører.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jeg ved ikke, hvad nedlæggelse af seminarier kommer denne sag ved, ud over at det fremhæver fru Dorte Bennedsen.

Det, det drejer sig om her, er, at der blev skrevet et brev, som ville pålægge ministeren at administrere lovgivningen på en måde, som der ikke var hjemmel for, og derfor kunne ministeren selvfølgelig heller ikke følge de henstillinger, der var i brevet, om at give en bred humanitær opholdsret her.

Det kunne man ikke, for det giver loven ikke mulighed for. Det har aldrig været intentionerne i den lovgivning, at man kunne give opholdstilladelse i stor stil. Man ved ikke engang, hvor mange mennesker der skulle have det. Jeg har ikke hørt noget tal fra forslagsstillerne eller fra nogen af oppositionens ordførere for, hvor mange mennesker det drejer sig om. Det er jo helt tilfældigt; der har ikke engang været sagsbehandling om, hvordan man vil give denne humanitære opholdstilladelse, hvorfor man vil give den, af hvilke grunde. Der har ikke været noget; det er helt tilfældigt, at man nu siger, at nu skal der ske noget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Det er mindre end et år siden, at Det Radikale Venstre indbød til, hvad jeg måtte opfatte som seriøse drøftelser om vores grundlov, vort demokrati og vores forfatning. Jeg spørger mig selv i dag, hvad det egentlig var meningen at der skulle komme ud af det. Når man ser De Radikales forslag i dag, må man konstatere, at det er mere middelalderligt end Jyske Lovs fortale. Dengang lød det med meget pompøse ord over Danmark:

»Med lov skal land bygges. Loven skal være ærlig, retfærdig, billig efter lands sædvane, så alle mænd skal vide og forstå, hvad lov siger, og være ej gjort eller skrevet til nogen mands særlige gunst.«

Der var også engang, da de europæiske strømninger om statsmagtens adskillelse og borgernes dermed forstærkede retssikkerhed og lighed lød over Danmark, sådan at myndighederne skulle adskilles, så de kunne holde hinanden i skak og dermed sikre lighed for loven. Sådan var det engang, i 1849, i 1953.

Et par menneskealdre efter den første grundlov lød det fra en af landets mest respekterede penneførere: »Ingen over Folketinget.« Jeg føler, at vi i dag er ved at ophøre med at

[Birthe Rønn Hornbech]

bygge på retfærdig lov, dersom det står til de to partier, der i dag har fremsat forslag, der overtager justitsministerens ansvar.

I dag fremsætter to partier forslag om, at landet skal bygge på love, der kun vedrører et fåtal. I dag bliver loven skrevet af De Radikale – for at blive i Jyske Lovs sprogbrug: »skrevet til særlig mands gunst« – og af Fremskridtspartiet: »skrevet til særlig mands ugunst«.

I dag forsøges magtadskillelsen ophævet, for det er jo det, der sker. Man forsøger at sætte Flygtningenævnet, ja Ombudsmanden, ud af kraft. Det, der er tale om, er ikke, som fru Dorte Bennedsen så smukt siger, politisk sædvane. Nej, det, der er tale om, er, at nogle partier i Folketinget ikke er tilfredse med den klageadgang, der er. Man går ind i sager, der endnu ikke er afsluttet, og tager dem ud af den udøvende magts område for at gøre dem til lov.

Man gør det ikke for at drage justitsministeren til ansvar, man stiller ikke nogen mistillidsdagsorden. Nej, man sætter justitsministeren som udøvende magt ud af spillet i nogle få sager. Men ansvaret tør man ikke tage, hverken ved en mistillidsdagsorden eller ved at fremsætte et lovforslag for at vise, hvad det egentlig er, man vil. Man gør sig til minister et kort, uansvarligt øjeblik, fordi man ikke tør stå frem for det danske folk og sige, hvilken udlændingelov man egentlig ønsker. I dag er der virkelig nogen over Folketinget. Populismen har sejret, besættelsesaktioner har sejret, magten har besejret retten. De, der forstår at få mediernes bevågenhed, har sejret. I dag har uretfærdigheden sejret over retfærdigheden i Det Radikale Venstre.

Det Radikale Venstre har fremsat et lovforslag, hvorved det lovfæstes, ikke at loven skal være ærlig og retfærdig, ej heller skrevet til nogen mands gunst, nej, det skal være dem, der – hvad enten man kalder det BZ'ere, eller de bor i en kristen kirke og tilstødende lokaler – kan besætte spalteplass i mediernes, der sejrer. Så skal alle de, der bare har fulgt loven, finde sig i uretfærdigheden.

I dag begiver det samarbejdende folkestyre sig ind på en dødsensfarlig glidebane. Hvis et af disse lovforslag vedtages, bliver det ikke i fremtiden til at vide, hvad der er lov og ret. Skal det virkelig være den slags aktioner, der skal skrive den politiske dagsorden? Skal det være personlig velvilje over for enkelte natio-

naliteter og grupper, der styrer retten? Er der ikke mere ret i Danmark? Bliver det sådan, at vi aldrig mere kan indgå en politisk aftale, fordi vi aldrig ved, om aftalen bliver ændret ved en konkret lovgivning?

I Venstre har vi i årevis arbejdet for en folkelig debat om udlændingepolitikken. Vi har i årevis ønsket en stramning af udlændingeloven, og den ønsker vi fortsat. Derfor har vi også forsøgt både i befolkningen og i Folketinget at vinde gehør for vore synspunkter om en strammere sagsbehandling, strammere familiesammenføringsregler, bedre integration, men vi mener, at lovgivningen skal gælde for alle. Vi er imod forskelsbehandling af udlændinge, og vi er imod forskelsbehandling af danskere.

Vi mener, at udlændingespørgsmålet som andre spørgsmål må kunne drøftes i frihed uden anklager for racisme. Vi må kunne stille krav til udlændinge uden at blive beskyldt for forskelsbehandling. Vi må kunne kritisere bestående regler uden at blive truet med strafferegler, der knægtter ytringsfriheden. Men i dag vil man altså indføre forskelsbehandling ved lov. I dag drager selvtægten med succes ind i det danske Folketing. Ingen ved åbenbart mere, hvordan loven skal se ud. Ingen kan mere læse sig til, om loven skal gælde for ham eller hende.

I Venstre kan vi slet ikke følge disse lovforslag. Uretfærdigheden og uligheden står lysende klart, ikke mindst efter at også Fremskridtspartiet har fremsat sit beslutningsforslag.

Det er og skal være Folketingets opgave at give love til gavn for alle uden leflen, uden skelen til forsøg på ved magt at tage retten i egen hånd. Det bør ikke være sådan, som fru Elisabeth Arnold sagde, at vi skal bøje os for nogle stemninger. Det bør ikke være sådan, at man ved magtanvendelse og selvtægt kan besætte lovgivers sind og opnå fordele, andre ikke har.

Venstre stemmer imod begge forslag, og vi er til enhver tid parate til at møde vore vælgere også i denne sag.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg er enig med fru Birthe Rønn Hornbech i, at der er ingen over og ingen ved siden af Folketinget. Folketingets opgave er at lovgive således, at enhver kender loven og ved, hvad der er at rette sig efter, og det er derfor, vi lovgiver nu.

[Marianne Jelved]

Jeg skal i øvrigt i den sammenhæng nøjes med at henvise til notatet fra Justitsministeriet til Retsudvalget om de statsforfatningsmæssige konsekvenser af dette lovforslag.

Fru Birthe Rønn Hornbech siger, at Det Radikale Venstre burde have holdt en ren linje og i stedet have stillet et mistillidsvotum til ministeren. Det synspunkt kan man have, det skal jeg ikke anfægte. Men Det Radikale Venstre kan trygt overlade til statsministeren at udskrive valg, eventuelt på denne sag, hvis regeringen mener, at der er noget, der er helt galt, og som regeringen ikke kan leve med.

Det er i øvrigt bemærkelsesværdigt, at Venstre taler så varmt for at åbne grænser, for friere bevægelse i verden – det er jo en meget liberal tankegang – og at vi så alligevel skal opleve det, jeg vil kalde utrolig uliberal, utrolig usmidigt, en utrolig mangel på forståelse for, hvad denne sag i virkeligheden drejer sig om. Og det er vel derfor, at Det Radikale Venstre er et socialliberalt parti og ikke fortsat en del af Venstre.

Jeg kunne ønske, at Venstre tog konsekvensen af sin afsky for det, der sker her, og fulgte sine stærke holdninger og principper, som der bliver givet udtryk for i mange sammenhænge, også andre sammenhænge end dem, vi behandler i dag – jeg tænker på socialministerens problemer med loven om børns retsstilling, arbejdsministerens problem med arbejdsmiljø. Jeg vil minde Venstre om, at så vidt jeg erindrer, er der intet parti i dette Folketing, der opfordrede Venstre til at sidde i regering, og Venstre har til enhver tid sin suveræne ret til at gå ud af regeringen, hvis det ikke er til at være i den.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Fru Birthe Rønn Hornbech talte, som om dette forslag reelt er i strid med grundloven.

Det var et overraskende udsagn. Folketingets formand og præsidium har accepteret, at det er sat på dagsordenen. Det havde man næppe gjort, hvis man havde følt, at det var grundlovsstridigt.

Vi har i går eller i forgårs – jeg husker det ikke – modtaget et notat fra justitsministeren, et notat, som gennemgår hele denne problemstilling, og hvor konklusionen sammenfattende er, at det er Justitsministeriets opfattelse, at

det foreliggende lovforslag ikke er i strid med grundloven, herunder bestemmelsen i grundlovens § 3.

Men da det nu er ministerens notat, vil jeg bede justitsministeren om at kommentere de påstande, fru Birthe Rønn Hornbech kom med, og som måtte tolkes sådan, at hun mener, at det reelt er i strid med grundlovens § 3.

Formanden:

Jeg skal gøre den bemærkning, at forslaget ikke var sat på dagsordenen, hvis det havde været i uoverensstemmelse med grundlovens § 3 eller grundloven i det hele taget.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg skal ikke kommentere fru Birthe Rønn Hornbechs bemærkninger om det fremsatte lovforslags eventuelle grundlovsstridighed; det har vores ordfører, fru Marianne Jelved, gjort.

Men fru Birthe Rønn Hornbech opholdt sig en del ved Venstres forventninger til en ny udlændingelovgivning; og de ord, der gik igen og igen i fru Birthe Rønn Hornbechs tale, var stramninger, stramninger, stramninger. Vi skal have strammere regler for familiesammenføring. Vi skal have strammere regler for tidsbehandling. Vi skal have strammere regler for, hvordan folk skal opføre sig både på den ene og på den anden måde.

Jeg vil gerne spørge, om fru Birthe Rønn Hornbech ikke synes, det var rimeligt at stille følgende tre krav til den nye udlændingelovgivning frem for stramninger: Skal loven være klar? Skal loven være fair? Og skal loven være konsekvent? Jeg vil gerne spørge, om det er Venstres holdning til en ny udlændingelov eller det bare skal være stramninger.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Til det sidste, fru Elisabeth Arnold spurgte om, hvor hun syntes at forudsætte, at det var den gældende lov, der var noget i vejen med, fremgår det af, hvad vi allerede har diskuteret, at sådan ser jeg ikke på det.

Til spørgsmålet om grundlovens § 3 mener jeg, at jeg meget klart har sagt, at der ikke er nogen over Folketinget. Folketinget kan ikke

[Birthe Rønn Hornbech]

på forhånd selv afgive nogen kompetence. Men vi har en regel, der optager Venstrefolk meget, en regel, der opdeler magten i udøvende, lovgivende og dømmende magt. I Venstre opfatter vi det sådan, at vores lovgiveransvar er at give klare, generelle regler, som så skal fortolkes og administreres af den udøvende magt.

Det, man er udsat for i dag, er en utilstedeelig sammenblanding af den lovgivende og den udøvende magt, uden at man tør tage ansvaret og være udøvende magt.

Og jeg vil gerne sige, at hvis jeg skulle stemme for det her, ville jeg føle, at jeg som lovgiver handlede i strid med grundloven.

Formanden:

Jeg må standse enhver debat om afgørelsen vedrørende grundlovsstridighed eller ikke grundlovsstridighed. Afgørelsen er taget, i og med, at sagen er sat til forhandling her, og jeg ønsker ikke nogen diskussion, som kunne føre til, at jeg blev nødt til at tage ordet her fra formandsædet i denne sag.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Vi stopper debatten om grundloven.

Men jeg vil gerne sige til fru Birthe Rønn Hornbech, Venstres folketingsgruppe og De Konservatives folketingsgruppe, at dette er nøjagtig den samme situation, som vi havde, da den daværende firkloverregering gang på gang på gang på gang fandt sig i de sikkerhedspolitiske dagsordener, som gik regeringen imod. Det er nøjagtig samme forhold, som vi har i dag.

Dette er godt nok en særlov. Men i princippet er det nøjagtig det samme, nemlig at et flertal uden om regeringen vedtager en lov, som burde være så principiel for regeringen, at den tog konsekvensen af det.

Det er nøjagtig det samme, vi er ude for i dag. Vi har en svag regering, der blot administrerer oppositionens afgørelser.

Jeg vil godt sige med hensyn til en ny udlændingelovgivning, at Fremskridtspartiet kan helt tilslutte sig de tre sætninger, som fru Elisabeth Arnold satte op om, at den skulle være klar, fair og konsekvent. Men set med vores øjne kræver det en opstramning. At den skal være klar, fair og konsekvent, kan vi være meget,

meget enige i. Men lad os se at komme i gang med arbejdet.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Der var passager i fru Birthe Rønn Hornbechs tale, som var helt fantastiske. Populismen havde nu sejret over retten. Jeg har ikke lavet nogen statistik. Men man skal ikke følge ret meget med for at vide, at antallet af artikler, læserbreve og indlæg på møder rundt omkring i landet i øjeblikket er til fordel for at sige nej til palæstinenserne og for at stramme udlændingeloven.

Hvad populistisk skulle der så være i at have det modsatte standpunkt?

Så hvis vi endelig skulle dømme efter den målestok, måtte det være – jeg påstår ikke, det er tilfældet, men efter fru Birthe Rønn Hornbechs egen målestok – hende og hendes synspunkt, der p.t. er det populistiske. Men sådan mener jeg i øvrigt ikke man kan dømme.

Jeg har også taget ordet, fordi jeg ikke kan fatte, hvor det er, fru Birthe Rønn Hornbech vil hen med, hvad folketingsmedlemmer har lov til. Jeg har ikke kunnet undgå at høre – som andre af landets borgere – at fru Birthe Rønn Hornbech har blandet sig i en lov, som hendes partifælle og medlem af regeringen socialministeren ville fremsætte her. Har det hindret fru Birthe Rønn Hornbech, også uden for hendes partigrupper rammer, i at fare frem i medierne med meget grove udtryk imod den ministers ønske om bare at fremsætte et lovforslag i Folketinget? Det må fru Birthe Rønn Hornbech gerne. Det synes jeg også hun må, men hun vil minsandten hindre os andre i at skrive et pænt og høfligt brev til ministeren med vores forståelse af en bestemt situation og henstille noget til ham.

Jeg tror nok, at hvis der er nogen, der skylder noget i den retning – også det regnskab synes jeg i det hele taget er helt uvedkommende – men hvis der er nogen, der skylder noget dér, og hvis der er nogen, der fører sig frem med kraftige udtryk og bål og brand, så er det fru Birthe Rønn Hornbech, der jo kender loven, også på andre måder end som folketingsmedlem.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg kan berolige hr. Arne Melchior. Der er absolut ytringsfrihed i Venstres folketingsgruppe; det behøver han ikke at bekymre sig om. Denne sag i dag er jo langt alvorligere. Der er tale om, at vi betræder en vej, hvor vi efter min bedste overbevisning gør indgreb i adskillelsen mellem den lovgivende og den udøvende magt, en regel, der er fastsat, for at magterne skal holde hinanden i skak og dermed sikre den enkelte borgers rettighed.

Det, vi gør i dag, er, at vi udøver fuldstændig vilkårlighed i lovgivningen, så ingen aner, hvem det gælder for.

Formanden:

Nu går vi igen ind i det debatområde, som jeg har sagt at vi ikke skal debattere og ikke kan debattere i denne sammenhæng.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.57

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Ebba Strange (SF):

Jeg skal indledningsvis sige, at SF støtter det radikale lovforslag, og i konsekvens heraf afviser vi Fremskridtspartiets beslutningsforslag.

Vi synes såmænd heller ikke, det er nogen særlig heldig situation for Folketinget at være i, at vi er nødt til at lovgive om en bestemt gruppe, der søger opholdstilladelse i Danmark, men vi erkender, at det åbenbart er den bedste vej, vi har at gå, når justitsministeren ikke har villet rette sig efter den anmodning, der kom fra et klart flertal i Folketinget. Det var hverken en trussel eller et pålæg eller noget som helst af den art, men en anmodning, der såmænd var holdt i meget venlige toner.

Vi har i løbet af de korte bemærkninger været inde på spørgsmålet om brevet, spørgsmålet om ministerens svar på dette brev og ministerens påstand i svarbrevet om, at der ikke er grundlag for at give humanitær opholdstilladelse på så bredt et grundlag som det, vi anmoder om i vores brev.

Det er jo efterhånden nogle måneder siden, og siden har situationen omkring de statsløse palæstinenseres ophold i Danmark udviklet sig på en måde, som ærligt talt ikke er særlig flatterende for Danmark som retsstat. Efterhånden er det blevet mere og mere belastende for de ventende asylansøgere psykiske tilstand at være i den venteposition, og det er på den baggrund, at vi fra SF's side ikke ser anden udvej end at skære igennem situationen med en lovvedtagelse.

Når jeg mente, at det ikke havde været utænkeligt, at ministeren ville give humanitær opholdstilladelse til en gruppe, så var det, som jeg sagde under en kort bemærkning, under henvisning til situationen omkring libaneserne i 1990. Ministeren svarede mig, at der var blevet udsendt én libanesiser, og på baggrund af det, han havde været udsat for, trak sagerne med de andre libanesere ud, og på den baggrund mente ministeren, han kunne give opholdstilladelse.

Jeg vil godt sige med hensyn til de statsløse palæstinensere fra Libanon, at ifølge en pressemeddelelse fra Dansk Flygtningehjælp fra den 11. september 1991 har Dansk Flygtningehjælp førstehåndskendskab til to statsløse palæstinensere, der efter ophold som asylansøgere i Danmark ved tilbagevenden til Libanon var blevet udsat for overgreb. Derudover har Dansk Flygtningehjælp modtaget oplysninger om yderligere tre statsløse palæstinensere, der ved indrejse i Beirut lufthavn blev arresteret af de syriske myndigheder. Og med det som baggrund synes jeg, at der kan drages en parallel mellem det, der skete med libaneserne i 1990, og den situation, vi står i i dag i 1992.

Så har Socialdemokratiet været inde på, om lovforslaget også skulle omfatte andre grupper. Det vil vi selvfølgelig godt drøfte i Retsudvalget, men jeg ønsker ikke, at sagen skal trække for længe ud i Retsudvalget; jeg vil gerne have en hurtig afgørelse af det her, og med mit indlæg heroppefra i dag skulle der være tegnet et klart flertal for det radikale forslag.

For SF har det ikke været så svært at begrundede, at vi laver denne særlov for de palæstinensiske asylansøgere, der er statsløse og kommer fra Libanon. De er, som alle erkender, uden hjemland, de er, som alle erkender, konventionsflygtninge i egentligste forstand, og derfor udgør de en særlig gruppe. Det er også

[Ebba Strange]

en af grundene til, at sagsbehandlingen har været så lang, efter at Direktoratet for Udlændinge skiftede praksis for ca. 2 år siden og begyndte at give afslag på asyl, efter at man siden 1985 havde givet asyl til alle de statsløse palæstinensere, der søgte. Det bevirkede, at Flygtningenævnet nu skulle til at tage stilling til ansøgninger ud fra den forudsætning, at Libanon kunne anerkendes som første asylland med de beskyttelseskrav, der ligger heri, og på den baggrund var der nogle palæstinensere, som måske i første omgang ikke havde givet særlig grundige oplysninger om deres personlige baggrund, fordi de regnede med at få asyl.

Til hele den nyopståede situation for Flygtningenævnet kom så, at for første gang i nævnets historie opstod der en offentlig polemik om, hvorvidt nævnet havde eller ikke havde taget hensyn til indrejserisikoen i Libanon, og allerslest har vi nu fået en offentlig polemik om, hvem der har det egentlige ansvar for udvisning af en asylansøger, der har fået afslag, om det er nævnet eller justitsministeren. Justitsministeren har besluttet i sagen – jeg skal ikke gå nærmere ind på den, for den ligger hos Ombudsmanden i øjeblikket. Men det er i hvert fald rigtigt, at sagen endnu ikke har fundet sin endelige løsning, for det finder den ikke, før Ombudsmanden har talt.

Mens politikere, journalister, menneskeret-tighedsorganisationer, jurister og andre kloge hoveder diskuterer disse sager, sidder rundt om i asylcentre og i kirkeasyl – jeg siger udtrykkeligt i kirkeasyl, og ikke i nogen ulovlig besættelse af nogen kirke – de mennesker, som det hele drejer sig om. Og det er naturligvis af hensyn til dem, vi i dag er parat til at lovgive præcis om denne gruppe.

Der har i debatten i formiddags været talt om de lange sagsbehandlingstider, og der har udspundet sig nogle bemærkninger fra talerstolen og fra både medlemmer og minister om, hvad man kan gøre for at nedbringe sagsbehandlingstiden. Under den almindelige debat om ministerens udlændingeredegørelse gjorde jeg på SF's vegne rede for, at vi også gerne ville være med til at nedbringe sagsbehandlingstiden, men jeg bliver nødt til at sige her fra talerstolen i dag, at det ikke må gå ud over asylansøgeres retssikkerhed. Det er et helt klart udgangspunkt for SF.

På den baggrund vil jeg godt gøre opmærksom på, at der efter de informationer, jeg har fra asylansøgerne selv, for det første er nogle af dem, der har været her i 2-3 år. For det andet er der nogle af dem, der har måttet vente 8, 10 helt op til 12 måneder, før de fik det første svar fra Direktoratet for Udlændinge. Nu kunne jeg høre, at fru Dorte Bennedsen havde et tal, der gik helt op til 15 måneder; det har jeg ikke set, men jeg ved i hvert fald fra dem selv, at nogle har ventet helt op til 12 måneder. Og det har ikke noget som helst med genoptagelse af sager at gøre, anker eller alt det dér; så længe ventede de simpelt hen på at få svar fra Direktoratet for Udlændinge.

Så hvis vi skal se på en effektivisering af sagsbehandlingen, er det det, vi i første række vil interessere os for. Jeg ved godt – det sagde ministeren også i sit indlæg – hvad gennemsnitsbehandlingstiden er i direktoratet. Den er ikke usædvanlig stor, det er den heller ikke i nævnet. Men for dem, for hvem sagen i første instans trækker så længe ud, bliver sagen belastende.

De mennesker, det drejer sig om – og det er grunden til, at SF ikke har noget imod at vedtage denne særlov – tilhører et folk, der i over 40 år har været afskåret fra at være herre i sit eget land. De har været helt afhængige af, at andre ville give dem husly. Derfor mener jeg, at hvis Danmark fortsat vil stå som et billede på humanisme over for resten af verden, så gør vi nu det, at vi giver dem den opholdstilladelse af humane grunde – dem, der ikke får asyl. For det er vigtigt for mig at få sagt, at denne lov naturligvis ikke på nogen måde skal blande sig ind i nævnets arbejde med de asylansøgninger, som nævnet får. De mennesker, der er berettiget til at få asyl, skal selvfølgelig have det efter nævnets afgørelse. Og alt andet lige er et asylophold naturligvis en bedre retsstilling end den, der kan opnås gennem dette lovforslag.

Pia Kjærsgaard (FP):

Med fremsættelsen af det radikale lovforslag, der vil pålægge justitsministeren at give opholdstilladelse til bl.a. de palæstinensere, der opholder sig i Blågårds Kirke i København, er afgørelsen om udvisning eller opholdstilladelse til de pågældende udlændinge reelt taget ud af hænderne på justitsministeren

[Pia Kjærsgaard]

og Flygtningenævnet. Folketingets behandling af det radikale forslag vil reelt indebære, at Folketinget stemmer om, hvorvidt statsløse palæstinensere fra Libanon, der opholder sig her i landet – lovligt eller ulovligt – skal have opholdstilladelse. Vedtages lovforslaget, vil justitsministeren, medmindre han da vælger at træde tilbage, blive forpligtet til at meddele de pågældende statsløse personer dansk opholdstilladelse.

Under disse meget, meget særegne omstændigheder, hvor Folketinget træffer direkte beslutning om, hvordan udlændingeloven skal administreres i forhold til en bestemt, afgrænset personkreds, er det naturligvis ikke holdbart, at Tinget kun har muligheden for at vedtage eller forkaste det radikale forslag om opholdstilladelse. Skal der opnås en regulær debat og en bæredygtig løsning på det palæstinensersproblem, der efterhånden optager hele den politiske og offentlige debat, må Folketinget naturligvis også have den alternative mulighed at træffe konkret beslutning om, at de pågældende personer udvises af landet.

Det er derfor, Fremskridtspartiet har fremsat sit eget forslag, idet vi mener, at den eneste værdige og holdbare løsning på palæstinensersagen er, at der nu sker en effektiv udvisning af de pågældende, der har fået afgjort deres sager, og at resten skal have samme vilkår. De har ingen tilknytning til Danmark. De opholder sig i princippet ulovligt her i landet. Den danske befolkning ønsker ikke deres tilstedeværelse. De har indtil dato kun skabt ufred, diskussion, omkostninger og negative virkninger for det danske samfund.

Nu må denne sag finde sin logiske og korrekte afslutning. Formålet med Fremskridtspartiets forslag er at sikre, at Folketinget giver justitsministeren en klar instruks om, at sagen om de statsløse palæstinensere nu må finde sin afslutning ved, at udvisningen af de pågældende effektueres. Vedtagelsen af forslaget fjerner samtidig enhver begrundet eller ubegrundet kompetencetvivl, der måtte vanskeliggøre justitsministerens fortolkning af, hvorvidt ansvaret for udvisning ligger det ene eller det andet sted.

Hvis det radikale forslag vinder flertal, har Fremskridtspartiet foreslået, at der samles de 60 underskrifter blandt folketingsmedlemmerne, der ifølge grundloven skal til for at sætte et

forslag, der er blevet vedtaget efter sidste behandling, til folkeafstemning. Fremskridtspartiet ser en folkeafstemning som det eneste værn, som befolkningen har for at modarbejde den ulykkelige tendens, der tilsyneladende er til, at et antal palæstinensere skal dirigere store dele af Danmark, som de nu vil.

Desværre har regeringens to partier, K og V, svigtet både løfter og vælgere og har afvist en folkeafstemning med den begrundelse, at de vil vente på, at udlændingeloven generelt bliver strammet op. Men det er det rene sludder, for i mellemtiden er loven blevet yderligere udhulet efter det radikale forslag. Jeg har svært ved at forstå, hvorfor ministeren hele tiden forsøger at afspore debatten. Jeg forstår det måske godt, men ministerefen bør ikke gøre det, for det, der sker i dag, er, at loven yderligere bliver udhulet.

Fremskridtspartiet håber og tror, at det store tavse flertal, der er imod at give opholdstilladelse til palæstinenserne, vil tage alvorligt fat i sine danske repræsentanter på tinge og meddele dem, at luften skal renses, og at den folkeafstemning må gennemføres. En folkeafstemning vil sandsynligvis dels medføre flertal for en stramning af flygtningelovgivningen, dels opfylde det, som både Venstres gruppeformand, hr. Ivar Hansen, den konservative gruppeformand, hr. Gammelgaard, og statsministeren inden for de seneste 6 måneder har omtalt som deres ønske, nemlig flere folkeafstemninger.

Samtidig er det jo en kendt sag, at det radikale parti ved Niels Helveg Petersen har sat megen prestige ind på ønsket om flere folkeafstemninger. Hvis man virkelig ønsker det, må man naturligvis belave sig på, at det ikke kun er emner, der passer ind i ens eget kram, der kan sendes ud til en folkeafstemning. Endelig er det vel heller ikke umuligt, at repræsentanterne for landets hæderkronede arbejderparti, Socialdemokratiet, kunne tænkes at støtte kravet om en folkeafstemning, der i hvert fald efter min opfattelse optager samme partis vælgere ikke så lidt.

Vedtages Det Radikale Venstres forslag – og det er der jo desværre noget der tyder på – og forkastes Fremskridtspartiets, så skulle de folketingsmedlemmer, der stemmer for denne særlov, faktisk udstyres med en narrehue, fordi det her ganske enkelt er ført for vidt i det dan-

[Pia Kjærsgaard]

ske parlamentariske system. Det er et faktum, at hvis ministeren havde brugt sin ret til at afslutte sagerne og havde været mand for at få de ulovlige asylsøgere udvist, så snart en afgørelse forelå, så var denne situation aldrig nogen sinde opstået. Fremskridtspartiet skal dybt beklage den passivitet, der er udvist fra ministerens side, og som kun har indeholdt tomme ord, der nu resulterer i en tåbelig blindtarm på en i forvejen syg udlændingelov.

Vi foreslår stadig, at hele spørgsmålet om vores udlændingelov tages op til en folkeafstemning ved EF-unionsafstemningen den 2. juni 1992.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg vil godt lige tage anledning af talen her til at sige, at efter min opfattelse skal der også i de tilfælde, hvor man nævner et medlems navn og placering i folketingsgruppen, siges hr. eller fru.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Blot en enkelt bemærkning til fru Pia Kjærsgaards omtale af Det Radikale Venstres ønske om eventuelt at få flere folkeafstemninger i fremtiden. Præcis denne type folkeafstemninger, som drejer sig om minoriteter, vil være på kanten af, måske oven i købet i strid med grundlovens § 42, stk. 6.

Jeg tror, det vil være meget vanskeligt at gennemføre en folkeafstemning, hvor navngivne personer enkeltvis kan blive hængt ud på alle byens pladser, alle byens torve, med foto forfra og fra siden som i alle forbryderalbummerne, og så kan folk stå og sige ja eller nej, tommelfingeren op eller ned, til de og de personer. Det vil være en fuldstændig uværdig handling; den vil ikke kunne gennemføres. Folkeafstemninger om indfødsretssager er f.eks. forbudt ifølge grundloven, så det kan man heller ikke gennemføre her. Minoriteters rettigheder bør ikke sættes under folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Nu havde vi diskussionen i formiddags om, hvorvidt dette var grundlovsbrud eller ej, og jeg er meget enig i, at når denne sag er sat på

dagsordenen, så er det selvfølgelig ikke grundlovsbrud.

Jeg vil godt gøre fru Elisabeth Arnold opmærksom på, at det, som Fremskridtspartiet har ønsket ud til folkeafstemning, ikke er en sag om personer, det er ikke en sag om minoriteter. Det er en folkeafstemning om det lovforslag, som Det Radikale Venstre selv har fremsat og sandsynligvis får vedtaget. Det er det, man stemmer efter ifølge grundlovens § 42, og hverken mere eller mindre. Fru Elisabeth Arnold kunne med nøjagtig samme ret have stået her og sagt, at denne debat her i dag skulle gå på bestemte personer, som vi havde klistret op rundt omkring i Folketinget. Det har den jo ikke gjort. Det er selve lovforslaget, man stemmer om.

Arne Melchior (CD):

Denne i forvejen svære sag er i de senere dage blevet gjort ekstra svær ved, at forskellige har inddraget spørgsmål om grundlovsmedholdelighed af et af dagens forslag, om en eventuel folkeafstemning og den slags ting. Det skal jeg ikke beskæftige mig med yderligere; det er afgjort i formiddags, og det har været højst unødvendigt og forstyrrende for debatten; men bevares, enhver kan jo inddrage, hvad enhver vil. Nu har vi lovfdelingens notat af 28. januar, og det holder vi os selvfølgelig til, som også formanden sagde inden frokostpausen.

Derimod er der et par andre notater, jeg vil omtale, og det drejer sig om de to notater om justitsministerens kompetence. Jeg har allerede nævnt dem i formiddagens løb, men jeg skal her gentage, at der foreligger to notater: Et fra lovfdelingen af 18. oktober 1991 og et, som bare bærer betegnelsen »Justitsministeriet« af 19. december 1991. Alene det, at der går 2 måneder imellem de notater, kunne jo få én til at komme på mange mærkelige tanker. Dertil kommer så yderligere, at disse notater først oversendes til Folketinget den 22. januar i år; der går yderligere en måned. Så kan man diskutere, om ministeren har haft pligt til at oversende dem, men han burde have oversendt dem, når de nu var i hans besiddelse. Man bliver meget urolig ved den omstændighed.

Jeg skal atter understrege, at CD ikke anfægter Flygtningeævnets kompetence i henhold til lovgivning. Vi kan ikke gøre det, alene

[Arne Melchior]

af den grund, at vi ikke kender de enkelte sager, aldrig har haft akterne og ikke har haft mulighed for indsigt, så det siger ganske sig selv. Og vi har ikke anfægtet den, og vi vil ikke beskyldes for at anfægte den.

Så skal jeg gøre opmærksom på, hvad fru Mimi Jakobsen sagde i radioen forleden dag og nogle ordførere har været inde på i dag, nemlig det spørgsmål: Kan nogle, der altså råber højt, gør opmærksom på sig selv, anker meget, risikere at få en særbehandling ikke direkte på bekostning af nogle andre, men altså alligevel bedre, end nogle andre af dem, der har forholdt sig mere stille, kunne få? Der har i formiddags været talt meget om forskelsbehandling og særlovgivning. Fru Birthe Rønn Hornbech var bl.a. meget inde på det. Så må man jo spørge sig: Javel, men særlige omstændigheder kan jo godt berettigede en anderledes behandling. At man behandler alle ens, er jo ikke tegn på den højere retfærdighed. Der skal være lighed for loven, men så længe mennesker og omstændigheder er forskellige, kan man ikke bare sige: Når vi i det og det tilfælde plejer at handle sådan og sådan, så handler vi sådan også i tilfælde, hvor der er nogle helt andre omstændigheder.

Derfor vil jeg bruge hovedparten af min tid på at undersøge dette, forsøge at bidrage til at vise, at der er nok nogle forhold, der er forskellige, anderledes, særlige, i forhold til mange andre flygtningesager.

En ting, der falder i øjnene, er, at der her er tale om statsløse mennesker. Der kan være enkelte andre i det samlede antal af flygtninge, men det er noget typisk for disse, og det er nok kun få andre, som det samme gælder for. Det er altså et særligt forhold.

Det andet særlige forhold er, at her er tale om et besat land, om et land, der ikke er herre i eget hus, men hvis regering fungerer på nåde og unåde fra en anden regering. Det er det syriske politi og militær, der har jurisdiktionen i Beirut's lufthavn, og der opererer en række uafhængige militser. Det er jo ikke det samme i andre lande, til hvilke der sker tilbagesendelse.

Disse særøstændigheder har jo også ført til, at en række andre europæiske lande så godt som ikke eller slet ikke sender netop den type af flygtninge tilbage til Beirut i Libanon. Så der er altså andre, der har fundet ud af, at her er der nogle særlige omstændigheder.

Så må vi jo også spørge: Vil Libanon i det hele taget lukke dem ind? Og kan Libanon lukke dem ind? Også her har vi en mærkværdig sendrægtig og – jeg er nødt til at sige det – mistænkeliggørende forsinkelse af nogle svar til Folketinget. Udenrigsudvalget – det er ikke justitsministerens ressort – spørger i spørgsmål 25 og 26 af 8. november 1991 udenrigsministeren om, hvad det er, der ved et besøg af danske myndigheder den 18. september i fjor er foregået i Libanon, i Beirut. Hvornår svarer udenrigsministeren på det? Den 28. januar! Der går 2½ måned godt og vel, før det svar foreligger, og det fik vi altså i hånden i forgårs. Jeg har i går i Udenrigsudvalget tilladt mig at stille et nyt spørgsmål til udenrigsministeren, nemlig: Hvilken virkning af resultatet af møder med de libanesiske myndigheder – såkaldte – kan man uddrage, når det rent faktisk er syriske myndigheder, der har i hvert fald en væsentlig del af jurisdiktionen de facto i Libanon, herunder i Beirut og i denne bys lufthavn?

Så er der andre ting, som gør disse sager specielle og anderledes. Fru Mimi Jakobsen var inde på det, da hun var på talerstolen i formiddags. Er der foregået en nedprioritering, således som det mere end antydes dels i månedsbladet, jeg tror nok, det hedder Press, i en udgave på 16 sider, der kun omhandler disse ting, og dels også i en lang artikel i Weekendavisen sidste fredag? Har systemet særbehandlet disse sager? Har systemet selv en del af skylden for sagspuklen? Hvordan kan det være, at der i gentagne tilfælde er gået over et halvt år fra en persons ankomst, hvor første interview af den person foregår, og indtil andet interview foregår? Det kan jo ikke have noget med ankeadgang eller forhaling fra vedkommende flygtnings side at gøre. Hvorfor varer det så længe? Er der sket en praksisændring i antallet af medarbejdere, i måden at behandle på?

Et andet spørgsmål: Hvor mange af dem, der ikke har klaget, og som er blevet afvist for så og så længe siden, er blevet udvist, og hvorfor er de ikke blevet udvist? Er der et bimotiv om, at man gerne vil lave en pukkell, således at det hele pludselig skal se eksplosivt ud og op-hidse flest mulige mennesker i dette land? Det er ikke noget, jeg har svar på, men jeg stiller disse spørgsmål i fortsættelse af fru Mimi Jakobsens spørgsmål i formiddags. Vi skulle jo nødig behøve at danne os ubehagelige paralleller!

[Arne Melchior]

Så vil jeg gerne til slut sige noget om ministerens kompetence. Jeg har drøftet det med ministeren i formiddags. Jeg mener, at han undervurderer sin kompetence, at han for snævert fortolker sine muligheder, og et eksempel herpå er jo sagen om den 14-årige tyske pige Anja Weronicki, som ikke kan få asyl i Danmark. (*Tilråb fra salen*). Undskyld, hun er ikke flygtning, hun er EF-borger. Hun kan ikke få opholdstilladelse i Danmark, selv om hun i 2 år har gået i dansk skole. Jeg kunne godt fortælle ministeren mange argumenter for, at den sag er så anderledes, at den absolut vil falde ind under humanitære omstændigheder inden for ministerens mulighed.

Jeg er så nervøs og så bange for det gode menneske – jeg ved ikke, om jeg her må sige Hans Engell, altså vor justitsminister – som jeg kender som et godt menneske, men som justitsminister forsøger at skjule sig bag nogle paragraffer og dølge sig ind under dem og gøre sig livet for let bag dem, skønt jeg ved, at hans embede er svært.

Derfor vil jeg bruge mit sidste minut til at fortælle om en begivenhed fra 1920, hvor Mosaisk Troessamfund i Danmark søgte en ny overrabbiner, og da der ikke fandtes en dansk ansøger, måtte man annoncere i udlandet. Den ansøger, der en overgang var favorit, var der nogen der ikke kunne lide, og så udsendte man nogle rygter om, hvordan han afgjorde visse sager. Så skrev bestyrelsen til ham og spurgte, hvordan hans forhold til disse sager var. Så sagde han: Jeg vil i ét og alle forhold rette mig efter det, der står i paragrafferne. Så fik han svar fra bestyrelsen for Mosaisk Troessamfund: Din kandidatur er ikke længere aktuel. Vi søgte ikke en bog, vi søger en mand.

Jeg vil gerne finde manden bag justitsministeren, og formiddagens forløb giver mig håb om, at han er til at finde. Vi kan ikke være bekendt, regeringen kan ikke være bekendt, og Folketinget kan ikke være bekendt, hvis vi ikke når til en konsensusløsning på denne sag eller i hvert fald et meget bredt flertal om denne sag og disse omstændigheder, således at den får en for landet værdig udgang, for de pågældende mennesker en fair og retfærdig udgang. Og jeg beder justitsministeren komme ud af sin skal, ud af sit harnisk og komme frem og være den, han inderst inde er.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne begynde min ordførertale med et par mere personlige bemærkninger.

Det er sådan, at min kone og jeg i ganske lang tid har været aktive i flygtningearbejdet i Birkerød; der er et asylcenter på Svaneparken, hvor vi har personlig kontakt med en række asylansøgere. Og der er nogle, der har sagt, da de hørte om det radikale forslag: Det støtter du vel ikke, for det ville da være urimeligt, hvis det, at nogle på en særlig måde har påkaldt sig mediernes opmærksomhed, skulle betyde, at de fik en bedre behandling end andre. Og så har de fortalt om den ene og den anden og den tredje – for det er klart, at de jo også har indbyrdes kontakt med hinanden – og de sagde: Jamen vedkommende har faktisk været udsat for en meget langsommelig sagsbehandling, og det vil vi da – vi, som også er asylansøgere – føle mærkeligt. Der var én, der ringede mig op: Skal vi nu også se, om vi kan få asyl i en kirke for på den måde at få en begunstigende forvaltningsakt?

Den henvendelse har jeg fået fra flere, og jeg kan ikke komme uden om, at jeg synes, der er pointeret noget rigtigt her. Der er noget, der gør mig meget betænkelig ved at gå ind med en særlov. Jeg betvivler bestemt ikke forslagsstillerens gode intentioner, men jeg synes, det medfører nogle vilkårligheder.

12-måneders-reglen er blevet nævnt af andre, og her synes jeg også, der foreligger et problem. 12 måneder – man kunne også have sagt 14 måneder eller 10 måneder – på en eller anden måde bliver der en vilkårlighed, som jeg ikke finder hverken rigtig eller rimelig.

Det er baggrunden for, at Kristeligt Folkeparti ikke kan støtte det af Det Radikale Venstre fremsatte forslag. Vi har fået et notat, hvori det bliver afdækket, at der ikke er nogen problemer i forhold til grundloven. Man kan have nogle personlige overvejelser, nogle personlige synspunkter, men det er problemet med særlovgivning, der har været det principielle i sagen og det udslaggivende for os.

Fremskridtspartiet har fremsat et forslag om en folkeafstemning, og jeg må sige, at det fatter jeg ikke ud fra en saglig betragtning. Om man tror, at man kan score nogle points ved at komme med forslaget, skal jeg ikke begynde at gisne om og gætte på, men i stedet sige, at her vil man gøre 150-200 personer, som i forvejen er i

[Kofod-Svendsen]

en meget ulykkelig situation, til genstand for en folkeafstemning. Er det sådan, vi skal administrere det ellers udmærkede princip om folkeafstemninger, som vi f.eks. skal have om EF-unionen? I en sag af den karakter finder vi tanken rigtig og naturlig, men skulle vi i begyndelsen af maj have en folkeafstemning og udsætte de mennesker for en ekstra belastning og en måned senere have en folkeafstemning om EF-unionen? Jeg synes, at man totalt mangler proportionsans, så både af menneskelige og en række andre grunde mener jeg klart, at man må afvise Fremskridtspartiets forslag.

Så vil jeg gøre bemærkninger om yderligere to ting, først om at nedbringe sagsbehandlingstiden. Det har vi talt om, jeg ved ikke hvor mange gange, og alle er enige om det, så jeg kan kun anmode justitsministeren om, at der så hurtigt som muligt sker noget. Vi kan altså ikke have endnu en debat, hvor alle taler om, at nu må vi have gjort noget ved det, nu skal vi gå fra ord til handling. Jeg vil med det samme give tilsagn om, at mit parti meget gerne vil gå ind i drøftelser, og hvis det skal være inden lovforslaget kommer, er vi parat til at stille den dag i morgen. Og hvis der hurtigt kommer et lovforslag, vil det også få en velvillig behandling. Selvfølgelig må vi se nærmere på indholdet, men det er selve princippet, vi må have bragt orden i.

Det andet, jeg vil nævne, drejer sig om at give opholdstilladelse af humanitære grunde. Jeg deltog selv aktivt, da vi indføjede den ekstra paragraf i vores udlændingelovgivning, og jeg var enig i de principielle overvejelser. Men når vi nu i 1983 har vedtaget en udlændingelov og oprettet det uafhængige nævn, er det så overhovedet rigtigt, at der tillige skal en politisk afgørelse til, at ministeren ud fra bestemte vilkår kan give opholdstilladelse af humanitære grunde? Jeg konkluderede dengang, at det ville være rigtigt at have en sådan ventil, fordi der kunne opstå særlige situationer, hvor forudsætningerne for at tildele asyl ikke er til stede, men at der ud fra medmenneskelige betragtninger foreligger særlige omstændigheder, som gør, at det vil være rigtigt at give opholdstilladelse.

Det er klart, at så kommer overvejelserne: Hvordan får vi præciseret de forudsætninger, så vi ikke bringer vilkårlighed ind i billedet? Der var et par ting, vi var optaget af dengang,

der kunne f.eks. være tale om sygdom. Jeg har selv haft kontakt med nogle, som led af alvorlig sukkersyge, og selv om de ikke havde forudsætninger for at få asyl, ville det have medført en stærk belastning for dem, hvis de var blevet sendt tilbage. I værste fald havde de ikke kunnet overleve de omvæltninger, og derfor fik de opholdstilladelse af humanitære grunde. Og hvis en familie har fået et barn under opholdet her, sender man heller ikke den familie tilbage. Det var to konkrete tilfælde, og et tredje kunne være, hvis man ved et sammenfald af uheldige omstændigheder risikerer en ekstraordinært lang sagsbehandlingstid, og den situation har vi været optaget af i mit parti.

Vi noterede også med tilfredshed, at ministeren sagde, at der var givet 324 opholdstilladelser af humanitære grunde i 1991. Hertil skal jeg bemærke, at selv om ministeren har vurderet, at der var basis for 324 tilladelser, kan det måske ved en fornyet gennemgang vise sig, at der foreligger en sådan særlig situation. Og det skal være min slutbemærkning, at der er ikke tale om at tvinge nogen til noget, men at opfordre til at vurdere de præmisser, som vi har opstillet, om der er grundlag for en forlængelse. Så mener jeg, at man har handlet inden for gældende lovs rammer, og det er væsentligt, mener vi også. Men det kan jo aldrig være forkert at foretage en konkret revurdering af nogle sager.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Kristeligt Folkeparti og Det Radikale Venstre er jo normalt drevet af et fælles ønske om at tage humanitære hensyn. Vi kender det fra en lang række sager, jeg skal blot her minde om vores fælles holdning i spørgsmålet om bi-stand til ulandene.

Derfor kan det naturligvis ikke undgå at undre og skuffe én, når man hører hr. Kofod-Svendsen sige, at han ikke kan støtte det radikale forslag i denne sag. Jeg prøvede at lytte mig til hr. Kofod-Svendsens argumentation, og jeg hørte, at man nærede frygt for, at den aktuelle gruppe havde pådraget sig særlig interesse, og at det ikke skulle have lov at skabe præcedens. Jeg synes, det skal siges til hr. Kofod-Svendsen, at de pågældende har jo ikke på nogen måde gjort noget ulovligt, og det tror jeg heller ikke hr. Kofod-Svendsen mener. De har

[Jørgen Estrup]

derimod – og det tror jeg hr. Kofod-Svendsen er enig i – været i en ulykkelig situation, det er i høj grad derfor, de er kommet i fokus, og det er derfor, vi føler, at nu må der reageres.

Men for at vi kan forstå Kristeligt Folkepartis synspunkt, synes jeg også, hr. Kofod-Svendsen skylder os at forklare, hvordan Kristeligt Folkeparti mener at dette spørgsmål skal løses. De mennesker, vi taler om i dag, har været i denne frustrerende, ulykkelige situation i månedsviis, og vi har set, at justitsministeren ikke har været i stand til at løse sagen. Dette kunne fortsætte måneder endnu, og hvad har Kristeligt Folkeparti tænkt sig at gøre for at hjælpe disse mennesker?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

I de mange måneder, denne sag har stået på, er der især én ting, som har gjort meget indtryk på mig, og som det undrer mig at hr. Kofod-Svendsen helt forbigår. Det har glædet mig utrolig meget, at der er kommet stærke appeller fra præster og biskopper om at finde en løsning på problemerne, og især er jeg glad over, at min gamle lærer, nuværende biskop Ole Bertelsen i København, og min egen biskop i Roskilde, Bertil Wiberg, har udtalt sig så klart, som de har. Det glæder mig, at kirkens folk – hvis man må sige det på den måde – så klart markerer nogle holdninger i en vanskelig sag, som jo i øvrigt afføder stærk modstand i befolkningen. Det er ikke nemt for radikale folketingsmedlemmer at benytte offentlige transportmidler i disse dage.

Der har været behov for at løse en knude, der er nogle mennesker, der er kommet i klemme mellem paragraffer og myndigheder. Og da nu – og det synes jeg også må anerkendes – langt de fleste ordførere og justitsministeren har holdt en utrolig sober tone, vil jeg nøjes med at sige, at nogle måtte og skulle altså lade handling følge ord og tage initiativ til at løse denne sag. Derfor undrer det mig, at Kristeligt Folkeparti ikke vil støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg antydede ikke på nogen måde, at der foregik noget ulovligt. Jeg indledte med at nævne de forskellige henvendelser, jeg har fået fra

asylansøgere, som også er i den situation, at de har været udsat for en alt for langvarig sagsbehandling, og mit hovedsynspunkt var, at jeg mener, man her kommer til at udøve forskelsbehandling.

Der er også flere, der har henvendt sig til mig og sagt: Jamen kan du ikke prøve at give os en særlig begunstiggelse, kan du ikke tage kontakt til Flygtningenævnet? Sådanne henvendelser vil man helt naturligt få, når man har regelmæssig kontakt med asylansøgere, og jeg synes, at man i alle tilfælde må forsøge at udøve en så ligelig behandling som menneskeligt muligt. Det er det, der er hovedårsagen til min betænkelighed ved det radikale forslag, og jeg sluttede jo også med at opfordre ministeren til endnu en gang at se på de muligheder, som findes inden for gældende lov.

Henvendelse fra præster og biskopper gør selvfølgelig indtryk på mig ligesom henvendelse fra alle andre borgere i dette land, men der er adskillige andre, der har henvendt sig, og det er jo ikke alle, der har samme vurdering. Når der nu nævntes et par biskopper, er der andre, som har vurderet sagen lidt anderledes, og jeg tror, vi må erkende, at vi ser forskelligt på tingene – ikke i hovedspørgsmålet, men netop i metoden. Der er jo forskel på en opfordring til at finde en løsning – Kristeligt Folkeparti har også været med i en fælles henvendelse på et tidspunkt – og at gå et skridt videre med en specifik lovgivning. Jeg mener ikke, at denne specifikke lovgivning har fået den opbakning, som fru Marianne Jelved nævnte, den gik vel mere på den generelle holdning, som Kristeligt Folkeparti også deler.

Så skal jeg sige til slut til fru Marianne Jelved, at engagerer man sig i flygtningespørgsmål, får man både højst ubehagelige og skuffende henvendelser fra borgerne. Det kender jeg også selv til.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg er nødt til at gøre opmærksom på, at talletiden kun er 2 minutter i en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er til hr. Kofod-Svendsen. Det er underligt, at når man taler om folkeafstemninger her i Folketinget, er det i hvert fald min opfattelse,

[Pia Kjærsgaard]

at det altid er emner, som andre partier er enige om der skal ud til folkeafstemning og ikke andre, og det synes jeg ikke er nogen særlig god undskyldning. Jeg synes faktisk, at folket skal bestemme i langt videre udstrækning end Folketinget.

Jeg mener ikke, der kunne være noget i vejen for, at den folkeafstemning, som vi har prøvet at indsamle underskrifter til, også kunne foretages den 2. juni. Det afhænger jo helt af forslaget, hvornår det bliver vedtaget, hvornår det bliver sendt ud osv. Det burde i hvert fald ikke indebære de store besværligheder, faktisk tror jeg, det vil højne interessen for afstemningen om EF-unionen ganske gevaldigt, og stemmeprocenten ville blive meget, meget større.

Så vil jeg godt sige til fru Marianne Jelved, at jeg synes så sandelig ikke, det er fair at begynde at drage biskopper og præster ind i denne debat. Det er måske, fordi fru Marianne Jelved har et personligt kendskab eller omvendt til de to biskopper, at de har engageret sig så fantastisk meget – det har fru Marianne Jelved faktisk stået og sagt – men jeg synes i hvert fald ikke, det er fair over for hr. Kofod-Svendsen – og det er faktisk helt ærligt ment – når man forsøger at sige, at når biskopper og præster har engageret sig så meget, er det lige før, den parlamentariske leder af Kristeligt Folkeparti, hr. Kofod-Svendsen, bør gøre det samme. Det synes jeg er usagligt, og det plejer ikke at ligne fru Marianne Jelved. Men o.k., hele denne sagsbehandling har været hamrende usaglig.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Hr. Kofod-Svendsen har nu to gange sagt her fra talerstolen, at når Kristeligt Folkeparti ikke kan støtte det radikale lovforslag, skyldes det bl.a., at han ikke vil være med til den forskelsbehandling mellem grupper af asylansøgere, som forslaget er udtryk for.

Jeg gjorde i mit ordførerindlæg nøje rede for, hvorfor jeg mener, at de statsløse palæstinensere er i en situation, som gør det berettiget at give dem en særbehandling, og jeg lagde med glæde mærke til, at hr. Arne Melchior fra CD var inde på præcis det samme. Jeg vil godt tilføje, at under hr. Arne Melchior's tale sad jeg og tænkte på, at vi, der har været engageret i kvindebevægelsen, ved jo meget om, at for at opnå ligestilling kan det nogle gange være

nødvendigt med særbehandling, fordi forskellige grupper ikke har samme udgangspunkt, og lad det så være baggrunden for det, jeg nu vil sige til hr. Kofod-Svendsen.

Jeg står her med brevet til justitsminister Hans Engell fra den 17. september 1991. Det er skrevet under på Kristeligt Folkepartis vegne, og det drejer sig jo om særbehandling, fordi vi anmoder justitsministeren om at give humanitær opholdstilladelse til de statsløse palæstinensere, hvis de ikke får asyl. Jeg vil godt spørge, om underskriften på brevet ikke tegner Kristeligt Folkeparti, men kun den pågældende person. Vi havde indtryk af, at den tegnede Kristeligt Folkeparti.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg synes, det var et interessant indlæg, hr. Kofod-Svendsen kom med. Jeg forstod det således, at hr. Kofod-Svendsen og Kristeligt Folkeparti ikke havde indvendinger imod, at lovforslaget taler om at give opholdstilladelse til statsløse palæstinensere, men at bekymringen gik på den ulighed, der kunne være tale om over for andre i en tilsvarende situation.

Men jeg må forstå hr. Kofod-Svendsens bemærkninger således: For det første at Kristeligt Folkeparti vil deltage aktivt i undersøgelser af, om der er andre personer i en tilsvarende situation, og for det andet at Kristeligt Folkeparti, hvis disse overvejelser ender i positive betragtninger, også vil stemme for forslaget. Det synes jeg var en interessant oplysning.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg skal sige til fru Ebba Strange, at Kristeligt Folkeparti som helhed står bag henvendelsen af 17. september 1991. Jeg var på Færøerne med Folketingets Finansudvalg og havde derfor ikke selv mulighed for at skrive under, men jeg var i personlig kontakt med fru Inger Stilling Pedersen.

Men det, vi opfordrer til, er jo netop at få sikkerhed for, at den gældende lov fuldt ud er blevet fulgt. Er der sket nogen fejl? Er der nogen usikkerhed? Alt dette ville vi have undersøgt. Det var det, vi bad om for at kunne give en midlertidig opholdstilladelse, og det fremgår også af formuleringen – nu har jeg ikke

[Kofod-Svendsen]

brevet med herop, men jeg kan så nogenlunde huske indholdet – og denne henvendelse var en opfordring til at handle inden for gældende lov.

Her er der tale om en særlov. Det er en anden situation, og det er det, der hele tiden har været vores hovedsynspunkt. Én ting er at udnytte den gældende lov fuldt ud med de muligheder, den indeholder, noget helt andet er at lave en særlov for et konkret tilfælde, og her har vi givet udtryk for så stor betænkelighed, at vi ikke kan medvirke.

Og ud fra det, jeg sagde, mener jeg ikke, at fru Dorte Bennedsen kan drage den slutning, at vi pr. automatik kan tilslutte os det, Socialdemokratiet går og overvejer, og som ikke er lagt konkret frem. Det lå der ikke i mine ord.

Sluttelig vil jeg sige til fru Pia Kjærsgaard, at når man tager beslutning om en folkeafstemning, skal man altså også vurdere, om det er sagligt berettiget, og om det er hensynsfuldt over for en gruppe mennesker. Vi mener ikke, det vil være hensynsfuldt over for palæstinenserne at gøre dem til genstand for en folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Denne debat, hvor vi førstebehandler henholdsvis et lovforslag og et beslutningsforslag, har i nogen grad antaget karakter af en mere generel debat om alle de problemer, lovforslagene berører, noget i retning af en forespørgselsdebat. Og dels af den grund og dels på grund af min bestandige kamp med henholdsvis den gule og den røde lampe fik jeg ikke sagt i slutningen af mit ordførerindlæg, at CD's gruppe helt klart forholder sig afvisende til Fremskridtspartiets forslag og endnu ikke har taget stilling til Det Radikale Venstres forslag. Dels vil vi gerne have en række spørgsmål besvaret under udvalgsbehandlingen, dels nærer vi stadig et vist håb om, at det skal lykkes – gerne med ministeren i spidsen – at samle et stort antal partier om en fornuftig løsning, som jeg vist også fik sagt i mit første indlæg.

Og så vil jeg gerne til hr. Kofod-Svendsen sige, at når han nu vedkender sig fællesbrevet af 17. september 1991, er han jo klart opmærksom på, at her er nogle særlige omstændigheder, der gør sig gældende. Og når han finder, at der er særlige omstændigheder, og selv om

han selvfølgelig ikke behøver at rette sig efter nogle biskopper, men dog repræsenterer et parti, der ganske frivilligt har taget det navn, det nu har, må han da i givet fald lade tvivlen om ligebehandling kontra særlige omstændigheder komme de pågældende medmennesker til gode.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er stadig væk en række korte bemærkninger, men det er mit håb, at de, der står her, bliver de sidste i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det er en bemærkning til hr. Kofod-Svendsen. Jeg bliver nødt til at sige rent ud, hr. Kofod-Svendsen, at det var noget vrøvl, der blev sagt før om henvendelsen fra den 17. september 1991. Den drejede sig overhovedet ikke om at undersøge, om sagsbehandlingen havde været i orden, eller om der havde været uregelmæssigheder eller andre forkerte ting i sagsbehandlingen, for det er Ombudsmandens opgave at undersøge den slags ting. Henvendelsen var udelukkende en appel til justitsministeren om at give humanitær opholdstilladelse til de udvisningstruede statsløse palæstinensere, og det radikale lovforslag har præcis det samme indhold. Der er ingen forskel. Det er et folketingsanliggende eller et ministeranliggende, ikke spor andet.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg har tidligere på dagen i en anden forbindelse sagt, at jeg ikke var jurist, men i forbindelse med diskussionen om biskopper vil jeg til gengæld sige, at jeg er teolog. Og med hensyn til påstanden om, at biskopper skulle kunne tale på andres vegne, taler biskoppen i København og biskoppen i Roskilde kun på vegne af biskoppen i København og biskoppen i Roskilde, og man skal lade være med at tillægge udtalelserne mere betydning end som så.

Det var nu ikke det, der bragte mig på talerstolen, men derimod hr. Kofod-Svendsens sidste indlæg, hvor han sagde noget i retning af, at i september 1991 bad vi ministeren om at se på, om der var fejl i sagsbehandlingen af dette og hint. Det er ganske enkelt ikke sandt, hr.

[Dorte Bennedsen]

Kofod-Svendsen. Vi bad ministeren give midlertidig opholdstilladelse af tre årsager. Den ene var de oplysninger, der var modtaget fra en række humanitære organisationer, den anden var den sikkerhedsaftale, der blev indgået den 1. september 1991 mellem Syrien og Libanon – som jo altså var helt ny på det tidspunkt – og den tredje var en betydelig usikkerhed om de statsløse palæstinenseres mulighed for en sikker indrejse. Der står intet i dette brev om vores interne sagsbehandling, så det kan hr. Kofod-Svendsen i hvert fald ikke henholde sig til.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det er hr. Arne Melchior's sidste indlæg, der bringer mig på talerstolen. Vi kan jo alle sammen få problemer med de blinkende lamper, men jeg må nu nok sige, at hr. Arne Melchior's problemer vist ikke bare drejer sig om den ene ting.

Efter at have hørt hr. Arne Melchior holde en række glimrende indlæg, som flere af os har været endog overordentlig enige i, og som jeg synes var præget af en stærk følelse for de statsløse palæstinenseres problemer, var jeg stærkt overrasket over at høre konklusionen. Hr. Arne Melchior argumenterede for, at der var særlige problemer i denne sag, at justitsministeren burde bruge sin ret til at give humanitær opholdstilladelse, men derefter hørte vi så, at CD ikke har taget stilling. Hr. Arne Melchior, hvad skal der til, for at CD kan tage stilling, og hvor lang tid kræver det?

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg må have udtrykt mig uklart med hensyn til skrivelsen af 17. september 1991. Jeg mener ikke, at det, jeg sagde, er i modstrid med, hvad der står. Vi ønskede jo netop, at der blev taget hensyn til den usikkerhed under sagsbehandlingen, og det var derfor, vi ønskede, at sagen skulle genoptages. Der står udtrykkeligt:

»Yderligere usikkerhed knytter sig til konventionerne af den sikkerhedsaftale, som Syrien og Libanon netop har indgået.«

Vi var ikke sikre på, at de ting havde haft indflydelse på Flygningensnævnets afgørelse. Det var det, debatten gik på, det var det, jeg prøvede på at give udtryk for. Jeg sagde ud-

trykkeligt, at jeg havde ikke teksten, og at jeg citerede efter hukommelsen, men nu har jeg fundet den frem, og der er ingen modstrid, medmindre man vil fortolke det sådan. Det kan man selvfølgelig have en vis interesse i, men når jeg ser, hvad der står her, er det præcis det samme, jeg prøvede på at give udtryk for før.

Så må jeg sige, at jeg er faktisk meget enig i fru Dorte Bennedsens syn på præster og biskopper. De har fuld ret til at give udtryk for deres personlige mening, men det må ikke være sådan, at hvis biskopper eller præster har forskellige opfattelser, kan man spille dem ud mod hinanden, og det skulle så være bestemmende for, hvad vi skulle mene her i Folketinget.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Arne Melchior for den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Tak for den tilkastede handske fra hr. Jørgen Estrup! Det kan da godt være, at min partigruppe har andet end lampefeberproblemer, men på den anden side vil jeg svare ret klart med at sige, at gruppen har taget det standpunkt, at disse mennesker ikke bør udvises, så længe Syrien har jurisdiktionen i Beirut's lufthavn, så vi har altså taget stilling.

Jeg er glad for, at hr. Jørgen Estrup fandt, at vi – det var jo på gruppens vegne, jeg talte – har forstået problemerne nogenlunde godt. Men som mangeårig lovgiver ved hr. Jørgen Estrup jo også, at det er ikke sikkert, at den måde, Det Radikale Venstre har tænkt sig at løse problemet på, er den eneste rigtige eller den rigtigste. Det må vi da have lov til at overveje, også fordi sagen er lidt usædvanlig og ualmindelig, og fordi vi i nogen tid har bestormet ministeren og regeringen med opfordring til at finde en løsning, som kan samle et bredt flertal, også for at afhjælpe de problemer, som hr. Grove i formiddags havde så meget besvær med.

Der er altså ikke tale om afstandtagen til det radikale forslag, men vi forbeholder os ret til at vurdere de oplysninger, der kommer frem under udvalgsbehandlingen, før vi tager endelig stilling, og det betyder ikke, at vi svigter de

[Arne Melchior]

holdninger og klare synspunkter, som jeg står ved – hvert og ét!

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 211 (om opholdstilladelse for statsløse palæstinensere fra Libanon), fru Elisabeth Arnold, har ordet.

Elisabeth Arnold (RV):

I september 1991 rettede 5 partier i Folketinget, Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti, en appel til justitsministeren om at give opholdstilladelse af humanitære årsager til statsløse palæstinensiske asylsøgere, som på daværende tidspunkt havde meget langvarige sagsbehandlinger bag sig.

Justitsministeren valgte at sidde denne appel overhørig. I stedet for at handle, som ministeren netop kan gøre i sager vedrørende humanitært ophold, valgte ministeren at forholde sig totalt passiv med det resultat, at disse asylsøgere nu enten ligger stille, er under genoptagelse eller er under fornyet behandling. Asylsøgenes personlige situation er tilsvarende forværret.

Den fastlåste situation er altså ikke ændret siden september, og i Det Radikale Venstre mener vi, at der er et stigende behov for at komme ud af dødvandet for så at sige at hugge den gordiske knude over og for med hr. Kofod-Svendsens ord at gøre de mange ord til handling.

Det, vi foreslår med dette lovforslag, er ikke at give de pågældende personer asyl, ikke at anerkende dem som flygtninge; det tilkommer andre instanser. Behandlingen af sagerne i Flygtningenævnet drejer sig netop om at vurdere asylgrundlaget, altså om asylsøgeren kan defineres som flygtning, og ikke om, hvorvidt der ud fra en samlet vurdering skal gives den asylsøgende humanitært ophold. Den vurdering tilkommer ikke Flygtningenævnet, men ministeren.

Når vi retter vort skyts mod ministeren, er det jo, fordi kun han kan afgøre sager vedrørende humanitært ophold. Vi synes, ligesom vi gjorde det i september, at en samlet vurdering af de asylsøgendes forhold taler for humanitært ophold. Debatten her i dag har jo også vist, at der er rigelige fortilfælde for det, der er

ikke noget nyt i, at forholdene i det land, der skal modtage de asylsøgende, kan give anledning til at vurdere, at der skal gives humanitært ophold. Det er altså ikke alene asylsøgenes personlige forhold, men også forholdene uden for landet, der kan afgøre det.

Derfor ønsker vi med dette lovforslag at åbne mulighed for, at de pågældende personer kan ansøge om opholdstilladelse, hvorved de får den status, de ville have opnået, hvis de havde fået opholdstilladelse af humanitære årsager. Vi lægger vægt på udtrykket »de kan ansøge om opholdstilladelse«. Det betyder, der er ikke nogen automatik i dette, der er ikke nogen gruppebevilling af humanitært ophold, nej, den enkelte asylansøger skal ansøge – vedkommende kan også beslutte at lade sin sag behandle færdig i det fuldstændig normale, regulære lovsystem eller i behandlingssystemet, fordi vedkommende faktisk vil være noget bedre stillet, hvis vedkommende får regulært asyl i stedet for at få humanitært opholdstilladelse. Derfor er det vigtigt, at vi fremhæver, der skal foreligge en ansøgning, før opholdstilladelse gives.

Vi griber ikke ind i sagsbehandlingen, og vi tilsidesætter hverken grundlov eller landets øvrige love; vi benytter os af vores ret til at lovgive, og det gør vi med det erklærede formål at få løst et problem, som har vist sig tilsyneladende uløseligt på anden måde. Ministeren kunne have løst det, men ministeren har ikke ønsket at gøre det. Vi har retten til at lovgive herinde, og den ret benytter vi os af for at fortælle ministeren, at vi synes, det skal løses på den og den måde.

Der findes uden tvivl andre asylsøgere, som sidder i fastlåste situationer og med meget langvarige sagsforløb bag sig; det er blevet fremhævet mange gange i dag, og det har vi fuld forståelse for. Den gruppe, vi behandler her, er imidlertid ekstremt vanskeligt stillet på grund af det manglende statsborgerskab og ophold i besat land – det er også nævnt af flere af debattørerne – og de udgør desuden en veldefineret gruppe af personer, den er velafgrænset med hensyn til deres manglende statsborgerskab og deres oprindelse i et besat land.

Andre vanskeligt stillede grupper af asylsøgere vil, hvis de bringes i forslag i forbindelse med denne lov, kunne give anledning til noget, der minder om en egentlig individuel sagsbe-

[Ellsabeth Arnold]

handling fra Folketingets side, og det vil vi være meget betænkelige ved at gå ind i, det ønsker vi ikke at inkludere os på. Derfor vælger vi en gruppe, som kan defineres med objektive kriterier.

Der har også været røster om, at man burde lade forslaget omfatte alle asylsøgere, som havde opholdt sig i landet i mere end en vis periode. En sådan udbredelse af personkredsen, så det får karakter af en generel oprydning, vil vi ikke anbefale på nuværende tidspunkt. Derved ville loven totalt skifte karakter og ville i realiteten betyde en principiel ændring af den nugældende udlændingelov. Der har været talt meget om ændringer i den nugældende udlændingelov i dag, og den diskussion skal vi selvfølgelig have på et eller andet tidspunkt.

Der er blevet henvist til svenske tilstande tidligere i debatten, men der er den forskel fra svenske tilstande til den tilstand, vi har i dag, at hvor man tidligere har givet generel amnesti i Sverige, har det været i forbindelse med en opstramning eller en ændring af den almindelige udlændingelov, hvor man siger: Nu foretager vi nogle ændringer, som træder i kraft den og den dato, lad os så få ryddet ud, så vi kan begynde på en frisk.

Den situation har vi jo ikke i dag, der er ikke noget forslag til en ny udlændingelov, der er ikke vedtaget noget, der er end ikke fremsat noget. Derfor kan vi ikke sige: Lad os få ryddet ud, for vi ved ikke, om oprydningen måske skal tage 2 eller 3 år endnu. Hvor længe det kan vare, inden vi får en ny udlændingelov, kan vi intet vide om på nuværende tidspunkt. Derfor ønsker vi ikke at udbrede denne lovs område til at omfatte en hvilken som helst asylsøger i landet, selv om vi godt forstår, at der er mange andre, der også sidder i klemte situationer.

Arbejdet om udlændingeloven har vi endnu til gode, men jeg kan love justitsministeren for, at Det Radikale Venstre skal være på pletten, når justitsministeren fremsætter sit forslag til ny udlændingelov engang i foråret.

Som det er skrevet i bemærkningerne til dette forslag, ønsker vi snarest en redegørelse for sagsbehandlingsforholdene for asylsøgere. I lighed med mange andre ønsker vi også, at de gennemsnitlige sagsbehandlingstider nedbringes, men vi er ikke overbevist om, at der er

klarhed over, hvad der skal til for at nå dette mål. Beskyldningerne flyver igennem luften. Enten beskyldes asylsøgerne for at klage for meget, eller det er ministeriets smøleri, eller også er det politiets manglende effektivitet.

Jeg tillader mig at citere fra Politiken i går, hvor et medlem af Flygtningenævnet, H. Engberg-Pedersen, foreslår en analyse af organiseringen af asylarbejdet:

»... opgaven er ikke at finde ud af, om en eller anden person kan drages til ansvar for mindre heldig varetagelse af sine pligter. Opgaven er at se kritisk på arbejdsgangen i en organisation, som begynder med politi og går videre over Udlændingedirektorat, Flygtningenævn, justitsminister, Ombudsmand, justitsminister igen og endnu en gang politi. En organisation, som fungerer åbenbart mangelfuldt. Der er brug for en organisationsanalyse...«

Det er altså udtalt af en person, som har et meget intimt kendskab til hele asylsøgerprocessen.

Vi foreslår, at det kunne være et privat og uafhængigt analyseinstitut, der foretog en sådan analyse. Det ville være et fremragende grundlag at have at arbejde videre på, når vi skal i gang med en revision af flygtningelovgivningen.

Vurdering af asylgrundlag i disse sager er en tung opgave både for den asylsøgende, som intet hjemland har, som han kan erklære sig forfulgt i, og for Flygtningenævnet, der har såvel Libanons myndigheder som den faktiske herre i landet, Syrien, at modtage oplysninger fra.

Vi hverken vil eller kan anfægte de afgørelser om asylgrundlagets styrke, der er truffet i disse sager. Vi kan dog konstatere, at der i mange tilfælde har været delte meninger i Flygtningenævnet, altså afgørelser, hvor nævnets medlemmer har været reelt uenige. Det er der for så vidt ikke noget usædvanligt i, men det viser dog, at disse sager har været vanskelige, og de har været tunge at afgøre såvel for Flygtningenævnet som for de andre instanser, der har været involveret.

Vi er godt klar over, at lovforslaget er usædvanligt, fordi det omfatter en bestemt gruppe personer, men vi glæder os alligevel over, at der har været en nogenlunde afdæmpet debat i dag, og at der tilsyneladende er flertal for forslaget.

[Elisabeth Arnold]

Vi har stadig væk lidt svært ved at forstå, hvordan Centrum-Demokraterne vil forholde sig til det menneskelige problem i det uden også at støtte dette lovforslag.

Til Kristeligt Folkeparti vil jeg kun sige, at den opfordring, Kristeligt Folkeparti kom med om at lade handling følge ord, kan jeg kun give videre til Kristeligt Folkeparti. Jeg vil bede Kristeligt Folkeparti og også gerne Centrum-Demokraterne om at beskrive en anden måde, hvorpå vi kunne løse dette problem – andet end at appellere til ministeren, som jeg har gjort tidligere, fuldstændig uden resultat. Her har vi en enestående chance for at lade handling følge ord. Så brug den dog! Derfor er jeg glad for, at der tilsyneladende er folk, der har så meget håb på brystet, at de vil stemme for dette lovforslag. Og vi glæder os til et hurtigt udvalgsarbejde.

Aflutningsvis skal jeg lige sige, at beslutningsforslag nr. B 50 fra Fremskridtspartiet kan Det Radikale Venstre ikke støtte.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

I anledning af fru Elisabeth Arnolds bemærkninger om, at man havde ændret de svenske forhold fremover, kan jeg oplyse, at det ikke er korrekt. Det, der er sket, er, at den borgerlige svenske regering i december 1991 meddelte, at man havde ophævet de ekstraordinært strenge bestemmelser, de satte til kravet om behov for beskyttelse.

Derudover har man indført nogle tidsgrænser: Hvis folk har været ud over en given tid i Sverige under behandlingen af sagerne, får de opholdstilladelse. Der er én grænse for, om jeg så må sige, almindelige asylansøgere, der er en anden, kortere grænse for familier med børn og en endnu kortere grænse for familier, hvis børn har gået i skole i et vist tidsrum. Så det er, om jeg så må sige, ikke noget, de gør fremadrettet, det er også bagudrettet. Det blev besluttet og blev gennemført den 19. december 1991. Så det var ikke korrekte oplysninger, fru Elisabeth Arnold gav her.

Imidlertid synes jeg, at den svenske ordning, hvorom jeg ikke har alle detaljerne, er en af de ting, vi bør have frem i Retsudvalget og kigge nærmere på.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil ikke blande mig i Det Radikale Venstres forsøg på at få CD og Kristeligt Folkeparti med på deres forslag, men fru Elisabeth Arnold spurgte, hvad man kunne gøre mere end at appellere til justitsministeren. Jeg mener egentlig ikke, man kan gøre mere, medmindre man altså vil være med i en særlovgivning.

Der er nogle andre sager, som har stået højt på dagsordenen her i medierne de sidste par dage. Man skal ikke lade sig rive med af, hvad der foregår i medierne, men der er dog nogle sager, man kan undre sig over som almindelig dansk statsborger.

Der er en tysk skolepige, der skal udvises. Det har vistnok TV 2's nyheder kørt ret meget på. Jeg mener ikke, der er andet, man kan gøre fra Folketingets side, end at appellere til ministeren. Jeg fatter ikke årsagen – måske kan ministeren redegøre for den?

Der er en Hjørringfamilie, der ikke må have en rumænsk pige boende. Jamen der må være nogle årsager til det. Hvad kan man gøre som folketingspolitiker? Når man ser sagerne udefra, så kan man kun appellere til ministeren og sige: Det er dog tåbeligt, sådan som det foreligger oplyst, er der andre årsager? Begge eksempler er tilfælde, som ikke kan sidestilles med det forslag, som nu foreligger fra Det Radikale Venstre, men som det er fremgået – stadig væk af medierne, men det kan være, at ministeren kan redegøre nærmere for situationen – er det danske familier, der gerne vil have nogen boende på fuldstændig privat basis, og jeg tror nok, danske borgere undrer sig noget over, at den slags skal udvises, mens andre tilsyneladende bare kan få lov at blive og lade sagerne køre i systemet i én uendelighed.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg håber ikke, at fru Elisabeth Arnold forstår mine udtalelser her i eftermiddag som nogen kritik af, at Det Radikale Venstre har taget et initiativ og taget det på den måde, som de nu har fundet frem til som bedst egnet. Hvis jeg var justitsminister, ville jeg sende Det Radikale Venstre en stor gave, mindst en stor blomsterkurv, for hvis dette forslag vedtages, så befries han jo for en vældig byrde af ansvar. Derfor er det måske at gøre det meget let for ministeren.

[Arne Melchior]

Imidlertid må det være muligt i en svær situation og over for et vanskeligt lovforslag at vente med at tage stilling, indtil en række spørgsmål er besvaret, og indtil det har vist sig, om der under forhandlinger mellem partierne – i udvalget eller uden for udvalget – kommer andre gode og forhåbentlig også for fru Elisabeth Arnold og hendes parti acceptable løsninger frem. Sådan skal det forstås.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Fru Elisabeth Arnold for en kort bemærkning, og derefter regner jeg med at give ordet til justitsministeren.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Først til fru Dorte Bennedsen: Jeg kan genkende nogle af de beskrevne bestemmelser i det svenske amnestiforslag, men jeg vil blot fremhæve, at det jo var i forbindelse med generelle ændringer af udlændingeloven og af asylsøgers forhold i Sverige, at denne generelle amnesti blev udstedt.

Når vi engang med tiden kommer frem til en ændring af den danske udlændingelov, tror jeg da også, at vi bliver nødt til at foretage en tilsvarende gennemgang af de asylsøgere, der er i systemet på det pågældende tidspunkt, og vi bliver formentlig også nødt til at lave en ordning, hvor folk får frit lejde, eller hvor der bliver lavet særforanstaltninger for de personer, der har haft deres ansøgninger i systemet i en vis tid på andre forudsætninger, end der gælder fra da af. Det er naturligvis i forbindelse med sådan nogle ændringer, at man skal foretage helt generelle amnestier, så det tror jeg, vi skal kigge på i en senere fase og ikke i den nuværende situation, hvor der faktisk ikke er nogen konkrete ændringer af udlændingeloven i gang.

Dernæst vil jeg sige til hr. Arne Melchior, at den vinkel på sagen, som hr. Arne Melchior rejste – at ministeren befries for et ansvar, og at ministeren burde sende Det Radikale Venstre en stor buket blomster – er der også andre, der har præsenteret os for. Dertil vil jeg godt sige, at for Det Radikale Venstre er det vigtigste, at denne sag bliver løst og de pågældende personer ikke udsættes for risiko. Hvis sagen kan løses på en anden måde end ved at gennemføre dette lovforslag, så venter jeg da spændt på justitsministerens svar. Det vil være helt fint.

På den anden side vil jeg også godt sige, at så afstumpet er vi altså ikke blevet endnu i Det Radikale Venstre, at vi siger: Lad nu bare ministeren løbe linen ud og lad ham sende disse statsløse palæstinensere tilbage til Libanon og så se, om ikke der skulle være nogen af dem, der blev slået ihjel, for så er det hans ansvar. Så afstumpede er vi ikke blevet.

Justitsministeren (Engell):

I formiddags havde jeg lejlighed til at kommentere en del af de synspunkter, som fremkom i debatten, men der har jo i løbet af de seneste timer været yderligere en række indlæg, der er blevet stillet en række yderligere spørgsmål, og der er kommet en række kommentarer, som jeg gerne vil kommentere.

For det første var både fru Marianne Jelved og fru Mimi Jakobsen inde på spørgsmålet om hele handlingsforløbet og tidsforbruget i forbindelse med behandlingen af disse sager. Det har været gjort gældende, også i enkelte aviser, at den lange sagsbehandlingstid skulle være begrundet i for få ressourcer – det var hr. Arne Melchior, der sagde det, i øvrigt på en måde, som jeg ikke synes var særlig pæn – eller i langsommelighed i øvrigt hos udlændingemyndighederne.

Dertil vil jeg gerne sige, ingen af delene er rigtig, men jeg synes, spørgsmålet er så vigtigt, at jeg vil benytte lejligheden til i hovedtræk at gennemgå – jeg kan jo under det efterfølgende forløb i Folketingets Retsudvalg redegøre mere detaljeret for det – hvad der har været tidslinien i forbindelse med behandlingen af disse sager.

Forholdet er jo, at Direktoratet for Udlændinge i efteråret 1989 tog den hidtidige praksis op til overvejelse og indhentede fornyede baggrundsoplysninger. Det var jo netop med udgangspunkt i en situation, hvor de statsløse palæstinensere igennem en lang periode havde fået deres sager behandlet på en anden måde end andre, fordi der nærmest var automatik i godkendelsen, og hvor man måtte skønne, at der i forbindelse med en række af ansøgningerne nu fremkom oplysninger, der mere hvilede på den generelle situation i området og ikke så meget på konkrete forhold, at der var baggrund for at tage praksis op til overvejelse. I december 1989 meddelte Direktoratet så afslag i en række sager, og de afslag blev påklaget til

[Justitsministeren]

Flygtningenævnet. Det er rigtigt, at der i perioden derefter i et begrænset omfang var afhøring af palæstinenske asylsøgere, selvfølgelig fordi man ønskede at afvente Flygtningenævnets stillingtagen til de prøvesager, som var indbragt.

I april 1990 traf Flygtningenævnet de første afgørelser efter en meget grundig gennemgang og efter, at nævnet havde indhentet yderligere informations- og baggrundsmateriale. Sagerne blev så begæret genoptaget, og i september 1990 traf Flygtningenævnet de endelige afgørelser i flygtningesagerne.

Derefter skete der i efteråret 1990 det, i modsætning til hvad hr. Arne Melchior sagde, at vi rent faktisk satte ind med en ikke uvæsentlig forøgelse af ressourcerne med henblik på at afvikle den sagsophobning, der var opstået, dels fordi der altså skulle indhentes nye baggrundsoplysninger, dels fordi man havde afventet nævnets jo meget vigtige og principielle afgørelser af prøvesagerne, og fordi der nu måtte foretages en indgående politiafhøring i hver enkelt sag. Fra efteråret 1990 er der blevet afgjort et meget stort antal sager i nævnet, og de personer, der har fået afslag, har så søgt om humanitær opholdstilladelse. Og de ansøgninger afgøres jo som bekendt af Justitsministeriet.

Derefter indgav advokat Homann, der jo har repræsenteret og repræsenterer en del af palæstinenserne, i maj 1991 en generel klage til ombudsmanden. Der behandlede også i tiden herefter et meget stort antal asylsager i Flygtningenævnet og sager om humanitær opholdstilladelse i Justitsministeriet. Den 1. september sidste år afgav ombudsmanden sin redegørelse og afgav udtalelse i ca. 125 enkeltsager; 29 af disse sager blev genoptaget af nævnet efter aftale med ombudsmanden.

I perioden september-oktober sidste år anmodede et meget stort antal palæstinensere ministeriet om genoptagelse af sagerne om humanitær opholdstilladelse, og sagerne blev i ministeriet afgjort så hurtigt, som det nu var muligt.

I september anmodede advokat Homann ombudsmanden om at undersøge nævnets stillingtagen til indrejserisikoen, og ministeriet meddelte på den baggrund politiet, at der ikke måtte ske tvangsmæssig udsendelse til Libanon. Netop det spørgsmål vil jeg godt vende

tilbage til i relation til hr. Arne Melchiors bemærkninger; jeg må sige, jeg er meget forundret over, at det virkelig kan være CD's opfattelse, men det vil jeg vende tilbage til.

I efteråret 1991 begærede et meget stort antal palæstinensere genoptagelse i nævnet. I december 1991 blev der klaget til ombudsmanden over den pre-screening procedure, som hr. Arne Melchior her fremstiller, nærmest som om det er en overraskelse for Folketinget, til trods for at jeg i flere samråd har redegjort omhyggeligt for det, og til trods for at jeg her i Folketinget har besvaret spørgsmål om det; det må åbenbart være forbigået hr. Arne Melchiors opmærksomhed.

I januar 1992 traf Flygtningenævnet afgørelse i genoptagelsessagerne, og da klagede advokat Homann så også til ombudsmanden over ministeriets afgørelse af § 31-spørgsmålet, som jeg tidligere har været inde på.

Det er nogenlunde tidslinjen, der jo viser, at sagerne stedse har været underkastet grundig behandling, men altså også, at de mange genoptagelsesmuligheder, ankenuligheder og indbringelse for ombudsmanden også har været anvendt i forløbet. Som sagt vil jeg gerne i det kommende udvalgsarbejde bidrage med de informationer, som udvalget måtte være interesseret i også i denne sammenhæng.

Fru Dorte Bennedsen var jo i sit indlæg i formiddags inde på spørgsmålet, om man ikke også burde lade andre grupper være omfattet for at skabe en større grad af lighed. Det har så også været drøftet – omend, synes jeg nok, med en betydelig reservation fra en række ordføreres side, og det forstår jeg godt. Jeg synes måske nok, det kunne være interessant at se på, hvad det så ville betyde, og jeg har indhentet nogle tal, som jeg vil nævne med en hel del forbehold, fordi det er cirkatal: Som udgangspunkt er der p.t. ca. 3.900 asylansøgere i centrene. Antallet af asylansøgere fra før den 1. februar 1991 og med stadig verserende sager på det ene eller på det andet niveau – hvoraf de fleste dog har fået afgørelse i Direktoratet for Udlændinge og i Flygtningenævnet – er ca. 1.500. Jeg siger dette tal med en betydelig grad af usikkerhed, og som sagt er det også for mig mere det principielle, der er fantastisk afgørende, men jeg synes dog, at man skal have en vis forestilling om, hvad det er, vi taler om. Og ser vi på antallet af statsløse palæstinensere fra før

[Justitsministeren]

den 1. februar 1991 med stadig verserende sager, drejer det sig om et sted mellem 300 og 400 personer; men som sagt er det principielle jo i den sammenhæng nok så væsentligt.

Fru Ebba Strange henviste til tidligere situationer omkring de libanesiske statsborgere for et par år siden. Jeg vil dog godt gøre opmærksom på, at der ikke var tale om, at alle herværende libanesiske statsborgere som gruppe fik meddelt opholdstilladelse. Der var i begge de tilfælde, der har været tale om gennem den seneste årrække, tale om, at de personer, der fik humanitær opholdstilladelse, var indrejst i landet som asyløgere og havde opholdt sig her længe, men der var i begge tilfælde tale om en ganske særlig situation, hvor der gennem en længere periode ikke var sket udsendelse af libanesiske statsborgere, jf. også det, jeg var inde på i min tidligere besvarelse.

Fru Pia Kjærsgaard var igen fremme med synspunkterne om folkeafstemning. Det skal jeg ikke kommentere nærmere, for det har regeringen og de to regeringspartier jo sat på plads. Vi mener, at lige så forkert det er at lovgive i forhold til en enkelt gruppe, lige så forkert ville det være at gå ud i en folkeafstemning. Det, der for os er afgørende, er som bekendt at få ændret udlændingeloven generelt, og i den forbindelse har vælgerne, hver gang vi har folketingsvalg – og det sker jo dog ret hyppigt her i landet – en mulighed for at tage stilling til udlændingepolitikken og de synspunkter, de enkelte partier har i den sammenhæng.

Hr. Arne Melchior nævnte de to notater vedrørende udsendelsesproblematikken, som jeg jo altså har redegjort grundigt for i samråd i Folketingets Retsudvalg for relativt kort tid siden, hvor jeg – ligesom også fru Ebba Strange – har henvist til, at det spørgsmål jo nu er indbragt for ombudsmanden. Det skal jeg ikke sige mere om.

Men hr. Arne Melchior kommenterede det forhold, at det radikale lovforslag indeholder en række tilfældigheder, og det synes jeg måske nok at jeg vil trække op ved at sige, at selv om Det Radikale Venstres forslag måtte blive vedtaget, indebærer det jo ikke, at alle statsløse palæstinensere, der opholder sig her i landet, får opholdstilladelse. Der vil fortsat være et antal statsløse palæstinensere, selv hvis lovforslaget måtte blive vedtaget uændret, som ikke er omfattet af loven, og som ikke vil kunne påregne at få opholdstilladelse.

Men det, som jeg måske nok synes er det alvorligste, jeg har hørt i debatten i dag, var hr. Arne Melchiors betragtninger om en række omstændigheder i Libanon, herunder også syrrernes tilstedeværelse i lufthavnen osv., som efter hr. Arne Melchiors opfattelse – og jeg forstod, at det også var CD's folketingsgruppes opfattelse – måtte tillægges en afgørende betydning. Her rammer man jo lige præcis ind i det, det er Flygtningenævnets kompetence at afgøre. Det er jo præcis de forhold: situationen i Libanon og risikoen for den enkelte ved en tilbagerejse, der tages stilling til i forbindelse med vurderingen af asylgrundlaget.

Hr. Arne Melchior må jo yderligere vide, at den debat omkring indrejseforholdene, der opstod, og som gav anledning til, at et par medlemmer af nævnet gjorde opmærksom på, at de ikke mente, at indrejseforholdene var taget i betragtning af nævnet i forbindelse med behandlingen af sagen, jo gav anledning til, at nævnets formand spurgte samtlige nævnsmedlemmer, herunder også dem, der havde været med tidligere, om det var korrekt, at de ikke havde taget indrejseforholdene med i betragtning. Og hvad var svaret, hr. Arne Melchior? Svaret var, at ud over 2 medlemmer – man kan måske sige 2½ – så havde samtlige nævnsmedlemmer taget det med i deres afgørelse, da de voterede. Derfor må jeg sige, at det grundlag, hvorpå CD's ikkeholdning til lovforslaget er kommet til veje, er i allerhøjeste grad besynnerligt.

Pre-screening processen har jeg orienteret grundigt om. Det drejer sig om, at medarbejdere fra Rigspolitiet og fra Udenrigsministeriet er rejst til Libanon og har talt med de libanesiske myndigheder netop for at sikre, at der i forbindelse med eventuel udsendelse af statsløse palæstinensere, der skulle vende tilbage til Libanon, kunne ske en indrejse under ordentlige, værdige, organiserede forhold, sådan at man vidste, hvilke krav der stilles, bl.a. til dokumentation for de pågældende, for at de kan komme ind i landet.

Med andre ord er det altså en procedure, som vi har iværksat, og som vi har informeret om. Der er ikke noget hemmeligt i det. Det er tværtimod noget, som vi har følt, og som jeg har følt var en rigtig og en god ting at gøre også for at hjælpe de pågældende, så det mener jeg ikke, at der er nogen grund til at mistænkelig-

[Justitsministeren]

gøre, sådan som jeg fornemmede det i hr. Arne Melchior's indlæg.

Med hensyn til det, hr. Arne Melchior sagde om, at man måske kunne nære bekymring for, om det, myndighederne ønskede, var, at der blev opbygget en pukkel, må jeg klart tage afstand fra det synspunkt. Jeg har udtrykkeligt, også i den udlændingeredegørelse jeg har afgivet til Folketinget, præciseret, at jeg er enig i det synspunkt, at ressourcindsatsen på området skal tilpasses den tilgang, der er af asylansøgere, ikke alene fordi det er en klogere måde at anvende ressourcerne på, men selvfølgelig også ud fra en menneskelig hensyntagen til de pågældende, så derfor må jeg tage afstand fra de betragtninger, hr. Arne Melchior gjorde, hvis de skulle opfattes som en mistænkeliggørelse.

Med hensyn til, om Justitsministeriet skulle administrere de bestemmelser, der er i lovens § 9, stk. 2, nr. 2, og § 9, stk. 2, nr. 4, for restriktivt, vil jeg bare henvise til det antal humanitære opholdstilladelser, der er givet sidste år ikke bare til gruppen af statsløse palæstinensere, men også til andre. Jeg mener ikke, at der er noget belæg for at påstå, at der skulle være tale om en mere restriktiv anvendelse af bestemmelsen, end loven og dens forarbejder lægger op til, hvor der netop tales om et snævert anvendelsesområde. Hvis det, hr. Arne Melchior ønsker, er, at den humanitære opholdstilladelse skal være en gummiparagraf, der bruges til stort set alle dem, der ikke kan opnå flygtningestatus her i landet, synes jeg, at Centrum-Demokraterne skulle fremsætte et lovforslag om det i Folketinget. Jeg gør det ikke, men jeg synes, CD skulle gøre det, for så ville det dog blive en diskussion, der fandt sted på et ordentligt og regelret grundlag.

Hr. Kofod-Svendsen beskrev meget præcist den ulighed, som en særlovgivning kan lægge op til. Jeg var enig i hr. Kofod-Svendsens betragtninger, og jeg er også enig i, at vi nu har talt så meget om sagsbehandlingstiden, at tidspunktet er kommet, hvor vi skal gøre noget ved den. Når jeg har nævnt marts måned som det tidspunkt, hvor regeringen vil fremsætte et lovforslag, er det også en opfølgning af den dagsorden, som et stort flertal af Folketingets partier vedtog for nogle måneder siden, hvor man pålagde regeringen inden 1. april at fremsætte forslag til en samlet politik på hele området.

Derfor er indenrigsministeren og jeg i et tæt samarbejde i fuld gang med at forberede et samlet udspil både vedrørende indvandringspolitiske og udlændingepolitiske spørgsmål, som vi vil præsentere Folketinget for og gerne drøfte med partierne, og som vi forhåbentlig også kan samle et flertal for inden sommerferien.

Der udspandt sig en diskussion om det brev, som jeg modtog fra et flertal af Folketingets partier den 17. september 1991. Når jeg læser det brev, og når jeg så lytter til en række af indlæggene i dag, må jeg sige, at folketingsflertallet unægteligt har skiftet argumentation i løbet af de måneder, der er gået. I den henvendelse, som jeg modtog, opfordrede man mig til med udgangspunkt i reglerne om humanitær opholdstilladelse og forholdene i Libanon at give opholdstilladelse, mens jeg forstår, at det i dag mere er sagsbehandlingsfristerne, som er udgangspunktet.

Fru Elisabeth Arnold nævnte H. Engberg-Pedersens forslag om at se på proceduresystemerne, som jeg selvfølgelig også har læst i Politiken, og jeg synes bestemt, at vi skal lytte til alle gode ideer, selvfølgelig også fra dem, der sidder som medlemmer af Flygtningenævnet og således selv har skoene på. Tanken om, at det skulle være genstand for en privat konsulentundersøgelse, har jeg sagt at det er lidt svært helt at se ideen i, ikke fordi jeg har noget imod private konsulentundersøgelser, men fordi netop kernen i det spørgsmål er jura, politik og retssikkerhed, og det vil sige, det er områder, som er typiske og oplagte for Folketinget og for politikerne at tage stilling til ved hjælp af den ekspertise, som vi selvfølgelig også kan hente, men jeg har svært ved at tro, at et privat firma vil kunne være i stand til at løse de problemer, som vi altså selv igennem lang tid har haft vanskeligheder ved at finde den endelige løsning på.

Fru Dorte Bennedsen har flere gange i dag været inde på de svenske regler og den ordning, man tilsyneladende har haft i Sverige. Jeg kender den heller ikke i detaljen, og jeg vil gerne prøve at fremskaffe yderligere oplysninger til brug for udvalget, og vil blot sige, at det afgørende ikke er, at man fastsætter en regel, hvorefter alle ansøgere, der ikke har fået færdigbehandlet deres ansøgning inden for en 12-måneders-frist, pr. automatik opnår en op-

[Justitsministeren]

holdstilladelse, hvis man så ikke samtidig som en grundlæggende forudsætning ændrer de materielle regler på en sådan måde, at det ikke blot bliver som den lov, vi kender i dag i Danmark, nemlig at et vist antal måneder under alle omstændigheder må gå til sagsbehandling, og hvis man så blot klager 1 eller 2 gange, har man allerede passeret de 12 måneder. Det ville, som jeg også sagde i formiddags, blot indebære, at samtlige, der søgte om asyl i Danmark, også uden videre ville kunne opnå det, fordi de alene ved at klage, når klagerne har opsættende virkning, havde en mulighed for at trække det ud. Det er derfor jeg siger, at der er en sammenhæng mellem sagsbehandlingstiden og de regler, der regulerer adgangen til at kunne klage over afgørelser.

Til fru Pia Kjærsgaard, som pludselig bredte debatten ud til også at omfatte en række andre udlændingesager, der ikke rigtig har noget med asylproblematikken at gøre, må jeg blot sige, at jeg ikke kan forvalte loven efter TV 2's nyheder eller efter TV-Avisen, det ville ikke være sagligt, men tværtimod yderst kritisabelt. Det kan ikke være sådan, at de, der er så heldige at komme i medierne, pr. automatik opnår nogle rettigheder, som ikke gælder for andre, selv om jeg erkender, at mediernes behandling selvfølgelig giver en baggrund for politisk optræden.

Men jeg må da også sige og med speciel adresse til Fremskridtspartiet, at der kan være noget vist selvmodsigende i, at Fremskridtspartiet her i salen har en holdning til udlændingepolitikken, som er ekstremt restriktiv, hvis det samtidig, hver gang der rejses en konkret sag, hvori der er givet afslag, uden at man kender tilstrækkeligt til detaljer og baggrund, pr. automatik farer ud og siger, at ministeren er helt urimelig, og at det er en forkert afgørelse; der må være en konsekvens i holdningen.

Til allersidst til hr. Arne Melchior: Jeg har ikke tænkt mig at sende nogen blomster til Det Radikale Venstre. Det, der er min og regeringens opfattelse, er, at vi nu burde køre disse sager videre og få dem afgjort efter den normale hidtidige praksis, og i det omfang, der ikke blev givet opholdstilladelser, burde der ske en tilbagesendelse eller en udrejse for de pågældende. Så hvis dette forslag måtte blive vedtaget, bliver der ikke i den anledning givet nogen blomster fra min eller fra regeringens side.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

I forbindelse med min henvisning til læserbrevet i Politiken om undersøgelsen sagde justitsministeren, at det var der ikke grund til, og det kunne man ikke rigtig tilslutte sig, fordi det var jura og meget indviklede sager, der egnede sig bedst for Folketinget. Hvis jeg hørte rigtigt, forstår jeg slet ikke argumentationen.

Det drejer sig først og fremmest om nogle mennesker, der søger om nogle rettigheder i vores system. Det drejer sig om nogle meget indviklede sagsge, om en 5-6 forskellige instanser, som dels skal henholde sig til politivedtægter og lovgivningen og dels til nogle skøn og nogle politiske vurderinger. Der er da masser af forskellige aspekter i en sådan sagsbehandling. Hvorfor i alverden skulle man ikke lade nogle friske øjne kigge på det? Andre steder i administrationen har man da ladet private konsulentfirmaer kigge på, hvordan sagsbehandlingen foregår. Jeg synes, det ville være en glimrende lejlighed til at få aflivet nogle af de myter, vi i dag har slået hinanden i hovedet med gang på gang. Hvis det kunne bidrage lidt til at skabe en mere sober og anstændig flygtningedebat, synes jeg, vi ville være nået langt.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg sagde netop til ministeren, at Fremskridtspartiet ikke havde tænkt sig at gøre noget som helst lovgivningsmæssigt, og med hensyn til de to konkrete sager er jeg fuldstændig enig med ministeren i, at det bestemt ikke er medierne, der skal bestemme, hvem der skal have ophold her i landet, men det må man nok sige at de har fået lov til med palæstinensersagen. Nu henviste jeg altså til to andre sager, hvor jeg har en klar opfattelse af, at folk undrer sig over, hvorfor i alverden der netop i de to sager ikke er givet opholdstilladelse. Justitsministeren skal lægge mærke til, at det er to socialdemokratiske folketingsmedlemmer og bestemt ikke Fremskridtspartiets medlemmer, der er gået ind i de sager. Vi vil ikke pålægge ministeren noget som helst, for vi mener netop, at ministeren har kompetencen i enhver sag.

Ministeren talte med meget store ord og bogstaver til hr. Arne Melchior. Det kan også være nødvendigt en gang imellem, det medgi-

[Pia Kjærsgaard]

ver jeg gerne, specielt når det gælder hr. Arne Melchior, men ministeren brystede sig faktisk af Flygtningenævnets afgørelser, og så er mit spørgsmål igen til ministeren: Hvorfor udviser ministeren så ikke de pågældende? Det fatter jeg ikke, jeg synes, ministeren modsiger sig selv hele tiden.

Det er muligt, at jeg tager flere korte bemærkninger eller siger mere i denne debat, men gør jeg ikke det, så mener jeg i hvert fald, at det afgørende i denne sag er, at det er ministeren, der har kompetencen. Jeg er enig i, at ministeren vasker sine hænder og egentlig inderst inde synes, at det er meget rart, når denne debat er afsluttet, for så er han fri for at tage stilling til noget som helst; det er svagt.

Ministeren sagde, at der ikke skulle være folkeafstemning om udlændingepolitikken, og den havde vælgerne i øvrigt lejlighed til at tage stilling til, hver gang der var folketingsvalg. Det er rigtigt, og jeg må opfatte ministerens svar sådan, at folkeafstemninger ikke er Det Konservative Folkepartis kop te.

Dorte Bennedsen (S):

Ministeren havde i sit svar nogle betragtninger over det eventuelle antal tilladelser, som de tanker, jeg har rejst, kunne føre til, men ministeren udtrykte selv stor usikkerhed om tallene. Jeg har tidligere sagt, at jeg ikke kender svaret på det, men de småsonderinger, jeg har forsøgt at gøre, svarer slet ikke til de tal, men det er en langt mere teknisk diskussion, end det er rimeligt at tage fra denne talerstol.

Det, som fik mig til at tage ordet i anden omgang, var ministerens bemærkninger om de svenske regler, og jeg er glad for tilsagnet om at få dem fremskaffet. Ministeren sagde, at de stort set ville føre til en ladeport. Nu står jeg i den lidt ejendommelige situation, at jeg kun har en engelsksproget omtale af det, men jeg kan sige, at man har lempet reglerne til de krav, der kan føre til asyl, hvor man har haft nogle formuleringer om, at man skal have et exceptionelt stort behov for beskyttelse, før man kunne få asyl. Det forhold, at disse regler er lempet, er det, der får ministeren til at sige, at hvis vi ikke strammer loven, vil der være en ladeport. Det er ikke korrekt, for vi kunne se på, hvad det er, svenskerne har gjort, og vi kunne gøre nøjagtig det samme, for svenskerne har stort set de samme regler som vi. Undtaget

skal være de ansøgere, hvis ansøgninger er åbenlyst grundløse, og ligesom i vores lovgivning dem, der har begået visse former for kriminalitet, og noget nyt, som svenskerne også har – jeg tror, jeg har citeret det tidligere på dagen – nemlig en asylsøger, der selv er ansvarlig for, at venteperioden trækker ud over, hvad der betragtes som normalt – må man vist oversætte det med – og det mener jeg er en rimelig bestemmelse, og det var også det, jeg var inde på, da jeg sagde, at vi også måtte se på, hvor mange gange en sag skal kunne genoptages og på hvilket grundlag. Udefra kommende begivenheder skal føre til genoptagelse, men oplysninger, der kun stammer fra asylsøgeren selv og måske kommer frem efter et år eller halvandet, forekommer os ikke at være et rimeligt grundlag at genoptage en sag på.

Vi har her i landet sørget for, at Flygtningehjælpen kommer ind på et tidligt tidspunkt i disse sager, og det må være Flygtningehjælpens opgave at overbevise asylsøgeren om, at oplysningerne nu skal på bordet. Jeg forstår godt en asylsøger, der i første omgang ikke tør lægge alle oplysninger på bordet, og det er der ikke noget mærkværdigt i, for de har ofte, og det er ikke nogen kritik af dansk politi, lidt barske oplevelser og erfaringer med politiet i de lande, som de kommer fra, og og derfor har vi også koblet Flygtningehjælpen ind, der altså må gøre dem begribeligt, at oplysningerne nu skal på bordet. Vi kan ikke acceptere, at der efter halvandet år pludselig kommer nogle oplysninger frem, hvis de ikke kan verificeres andetsteds fra, fordi ansøgeren ikke turde eller glemte at fortælle dem.

Det var vi allerede inde på i debatten i efteråret, og det vil vi gerne se på, men det helt afgørende er, at vi får skærpet vores egen administration og den administrative praksis, så der ikke skal gå 6 måneder, som en sagde tidligere på dagen, inden ansøgeren første gang hører noget. Jeg har eksempler på, at der er gået både 3, 4 og 5 uger, inden en ansøger er blevet afhørt første gang. Disse ventetider er urimelige over for mennesker i en vanskelig situation, og som sagt er det muligt, at det kræver større mandskab, men det er i sidste ende en billig foranstaltning at sætte det mandskab ind, for så formindskes opholdstiden, altså forsørgelsestiden, for en del af dem, så der er også god økonomi, hvis jeg skal tale ministerens sprog, i at stramme de administrative procedurer.

Ebba Strange (SF):

Tre bemærkninger til ministerens indlæg.

For det første sagde ministeren, at de libanensere, som vi drøftede tidligere på dagen, ikke fik opholdstilladelse som gruppe, og så nævnte ministeren igen, at der var gået så lang tid, og at det var grunden til, at de fik en opholdstilladelse. Selvfølgelig søgte de individuelt, og et nærliggende spørgsmål til ministeren er så: Var der nogen af dem, der fik afslag? Sådan som jeg har læst det radikale forslag, er der heller ikke noget med, at de skal have opholdstilladelse som gruppe. Der står udtrykkeligt: »Efter ansøgning gives der opholdstilladelse . . .«, så naturligvis skal det gå for sig på den måde, at hver enkelt, der ønsker at udnytte den mulighed, skal søge.

Det andet, jeg har lyst til at kommentere, var justitsministerens redegørelse for, at netop disse sager havde taget lang tid, fordi man skiftede praksis i direktoratet i efteråret 1989, og det bekræfter det, som jeg også sagde i mit første indlæg, at det altså ikke kun er genoptagelsesprocedurerne, der tager lang tid, men at det også har taget lang tid i første instans.

Endelig til sidst: Når argumentationen i det radikale forslag ikke er præcis den samme som den, der blev anvendt i brevet af 17. september 1991, er det måske snarere De Radikale end mig, der skal svare, for det er ikke mig, der har lavet argumentationen for forslaget, men når jeg har tilsluttet mig den, er det, fordi der faktisk er gået 4 måneder siden da, og verden ser lidt anderledes ud i dag. Da vi sendte brevet, troede vi faktisk, at ministeren ville gå i gang med at give de opholdstilladelser, så det, der er kommet til, er altså den belastning, der ligger i, at der nu er gået 4 måneder mere. Tiden er trukket yderligere ud, og som jeg sagde i mit første indlæg, har der også været de utrolig belastende debatter i offentligheden om, hvem der skulle vurdere de forskellige sager, hvem som er involveret i de forskellige forhold, hvem der havde kompetencen til hvad; en diskussion, der ikke engang er afsluttet endnu, og hele den usikkerhed, det medfører, er for mig en væsentlig årsag til, at vi i dag siger ja til det radikale forslag.

Arne Melchior (CD):

Ministeren sagde, at jeg i min tale netop havde trampet ned i det svære spørgsmål om at blande sig i Flygtningenævnets afgørelse.

Jeg troede, vi havde afhandlet den sag i formiddags under vores ret behagelige ordveksling. Da jeg forstår, at det ikke er tilfældet, skal jeg citere fra Justitsministeriets notat af 18. oktober 1991, side 19, følgende sætninger midt på siden, og det handler lige om den situation, som ministeren beskrev:

»Ved vurderingen af oplysninger om mulig forfølgelse i hjemlandet, som Flygtningenævnet allerede har ladet indgå i vurderingen af asylansøgningen, må direktoratet efter Justitsministeriets opfattelse naturligvis lade dette indgå med betydelig vægt i afgørelsen, at nævnet ikke har fundet grundlag for, at der består sådan en risiko. Det ændrer dog ikke ved det forhold, at det er direktoratet og efter påklage Justitsministeriet, der har afgørelseskompetencen i denne sag.«

Jeg mener, at dette er en helt klar afvisning af den påstand, ministeren fremsatte over for mig.

Så var ministeren inde på, at jeg ikke havde været rigtig pæn i en række af de spørgsmål, jeg havde stillet.

Ærligt talt, selv om det ikke altid opleves sådan af andre, bestræber jeg mig faktisk på at være pæn. Det lykkes ikke altid, men jeg må da også således udfrittet sige, at jeg ikke er sat herind for at være pæn. Vigtigere end om jeg har været pæn er vel, om jeg har ret i nogle af disse spørgsmål. Er der noget rigtigt i tvivlen? Er der f.eks. i en række tilfælde gået 6-7 måneder – jeg sagde i mit indlæg mere end et halvt år – inden andenafhøringen, hvor første afhøring altså er ved ankomsten til landet? Er det rigtigt eller forkert? Det har man vel lov at spørge om uden at være ikkepæn.

Er det rigtigt, som jeg læste eller hørte for et halvt år siden, at Dansk Flygtningehjælp i september i fjor skrev til justitsministeren og udtalte sin dybe bekymring eller hvad ord, der nu blev brugt, over mangel på ressourcer og så et vist pres på diskussionen om udlændingeloven deri? Er det rigtigt eller forkert? Jeg håber, ministeren vil fremlægge sådan et brev, hvis det foreligger. Hvis det er underskrevet af Flygtningehjælpens formand, som hedder Nils Foss, så er han da i hvert fald en pæn mand, og så kunne man måske have lov til at stille sådanne spørgsmål.

Jeg håber, at ministeren i sit stille sind regner mig nogle af de direkte pæne ting, jeg sagde, til gode.

[Arne Melchior]

Ministeren spurgte, om det var hensigten, at humanitetsparagraffen skulle opfattes som en gummiparagraf, så alle afviste alligevel fik tilladelse til at blive her. Er det pænt at spørge på den måde? Justitsministeren kender godt svaret, nemlig at det ikke er vor hensigt. Men det er vores hensigt, at den skal være så elastisk, at der tages både individuelle og humanitære omstændigheder i betragtning uden en vidtgående præcedensfrygt, og jeg mener, at min ordførertale viste, at der er en række særlige omstændigheder, som kunne berettigede, at elastikken var blød nok til at omfatte netop en lang række af disse tilfælde.

Så sagde ministeren, at nogle af partierne eller måske alle bag brevet til ministeren fra september måned har skiftet argumentation. Det synes jeg ikke er spor pænt påstået af ministeren, for det har vi ikke. De ting, der står i henvendelsen fra september, er alle gjort gældende i dag. At de er blevet suppleret med ny viden og med flere argumenter, end der var på en A4-side i henvendelsen, er vel ikke at skifte argument. Det synes jeg ikke var særlig pænt!

Endelig sagde ministeren, at det ikke skal være sådan, at de, der kommer i medierne, opnår mest. Det er vi adskillige der har sagt i dagens løb, og jeg citerede min partiformand for at have sagt det i radioen forleden dag, men det er da heller ikke spor pænt at skyde os det i skoene, når vi netop har taget afstand fra noget sådant.

Det, vi frygter at ministerens holdning måske får ham til, er at give dem, der kommer i medierne, en ringere behandling, end de ellers ville have fået, fordi der er en stor vrede i store dele af pressen og i befolkningen over, at de har ført sig frem, som de har. Jeg synes slet ikke, at det er vor pligt at tage stilling til det, men vi vil gerne være med til at sikre, at det, at man er kommet i medierne med store eller små bogstaver, i hvert fald ikke skal stille én ringere.

Jeg nærer stadig det håb, at det må lykkes at komme frem til en for landet og os alle – ikke mindst de pågældende mennesker – retfærdig, rimelig fair og værdig løsning, hellere lidt for mild end lidt for streng. Jeg er stadig ked af, at ministerens ændringsforslag til udlændingeloven først kommer om nogle måneder. Jeg synes, ministeren skulle fremskynde det med mindst 6 uger. Nu har der været arbejdet på

det i langt mere end 1½ år, nu må det snart være færdigt, og selv om jeg synes, det ville være synd for de mennesker, der stadig væk sidder i usikkerhed, kunne det være, at vi om ikke før, så når vi skulle behandle ministerens kommende ændringsforslag, kunne få også denne sag bragt til den afslutning, som jeg netop har forsøgt at beskrive.

Justitsministeren (Engell):

Nu er det snart 5 timer siden, vi startede, og det er førstebehandlingen af et par forslag, så jeg tror, det vil være passende, hvis jeg indskrænker mig til nogle relativt korte kommentarer til et par af de synspunkter, der er kommet frem.

Til fru Elisabeth Arnold kun det, at jeg altid er modtagelig og åben for gode ideer, uanset hvor de kommer fra, bare de er gode, og derfor vil jeg da slet ikke sige, at enhver form for inspiration udefra til det politiske system skal være totalt at afvise. Det, jeg blot ønskede at fremhæve, er, at set med mine øjne taler vi om et problemområde, som vi som politikere ikke rigtig kan forvente at nogle andre, uden at de, om jeg så må sige, har politiske, juridiske og retssikkerhedsmæssige indfaldsvinkler, skulle kunne træffe afgørelser på vores vegne om. Det lå heller ikke i det, at de skulle træffe afgørelser, men komme med ideer om, hvordan man kunne bygge det op, men da jeg er enig med en række af de ordførere og også senest hr. Arne Melchior, der siger, at hele spørgsmålet om, hvordan vi kan tilvejebringe et proceduresystem, som sikrer en hurtigere sagsbehandling, er noget, der haster, og da vi kender problematikken, ved jeg ikke, hvor velegnet det er at lave større undersøgelser, men jeg vil da gerne høre nærmere om fru Elisabeth Arnolds tanker på det område.

Fru Dorte Bennedsen kom igen ind på de svenske regler, men nu er der altid en vis risiko, når det største oppositionspartis ordfører og ministeren har en meningsudveksling om nogle regler, som ingen af dem kender præcist i detaljen. Det er måske ikke det bedste udgangspunkt for debatten, at ingen af parterne er fuldt ud informeret, så derfor synes jeg måske, vi skulle vende tilbage, når vi har tilvejebragt lidt nærmere oplysninger, men én ting tror jeg jeg har ret i, nemlig at man rent faktisk i Sverige har ændret disse regler, man anvend-

[Justitsministeren]

der dem altså ikke længere, men det vender vi tilbage til.

Det, der for mig er helt centralt, er, at man ikke ved at fastsætte en eller anden form for tidsgrænse uden at ændre på regelsættet fremkalder en situation, hvor de, der mest ihærdigt anvender mulighederne for at søge genoptagelse og for at klage, henvender sig til ombudsmanden osv., dermed også sikrer sig et asylgrundlag og en opholdstilladelse. Det kan ikke være sigtet – jeg kan se, at fru Dorte Bennedsen nikker – så det går jeg ud fra at vi i hvert fald er helt enige om.

Til fru Ebba Strange, der nævnte de 4 ekstra måneder, der var gået, siden jeg fik det brev: De 4 måneder er bl.a. gået med, at ombudsmanden har haft lejlighed til at behandle sagerne, at der har været fornyet nævnshandling, kort sagt, at mulighederne for, at sagerne kan prøves igen, er blevet endevendt, og det er selvfølgelig i den forbindelse, jeg spørger: Kan det være rigtigt, at alene fordi man anvender de klagemuligheder, der er i lovgivningen, har man i sidste ende sikret sig en opholdstilladelse? Det synspunkt har jeg ikke.

Jeg skal ikke forlænge debatten, men blot sige til hr. Arne Melchior, at med hensyn til den udsendelsesproblematik, vi har været inde på nogle gange, må hr. Arne Melchior også læse Justitsministeriets notat, som er afgivet i den sag, hvor vi fastslår, at det ville være noget besynderligt, hvis justitsministeren skulle træffe en fornyet afgørelse i disse sager kort tid efter, at nævnet på nøjagtig det samme retlige og faktuelle grundlag som det, der ville foreligge for justitsministeren, allerede havde truffet en afgørelse.

Fra efteråret 1990 valgte vi netop at sætte ekstra ressourcer ind, da der var opstået en vis pukkelsituation, også fordi det er min klare holdning, at det er god økonomi og en god måde at behandle andre mennesker på, at man sikrer, at den tid, hvor de må være i asylcentre, bliver nedbragt til det absolut minimale ved, at man får hurtigere afgørelser; det er hensigtsmæssigt for alle.

Så igen til spørgsmålet om § 9, stk.2, nr.2. Hr. Arne Melchior sagde, at der må tages både individuelle og humane hensyn. Men det er altså dér, at det skrider lidt ud, for paragrafen sigter netop på de helt individuelle forhold, der kan gøre sig gældende for den enkel-

te, som altså ikke har noget med asylgrundlaget at gøre, men hvor det kan dreje sig om familiemæssige, helbreds-mæssige og andre forhold.

Det tror jeg er, hvad jeg vil sige til de spørgsmål, der er stillet.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Nu har ministeren et par gange fra denne talerstol sagt, at man i 1990 satte ekstra ressourcer ind for at komme den ophobede pukkel til livs, og jeg skulle da være et skarn, hvis jeg mistvivlede ministerens ord. Det er da helt givet fuldstændig korrekt – det har man gjort. Det, jeg vil sætte spørgsmålstegn ved, er, om man har sat nok ekstra ressourcer ind, for af de sager, der er blevet afgjort i 1. instans fra august til december 1991 – de positive sager, som ministeren selv andetsteds har skrevet er de nemmeste – har 13 pct. taget mere end 15 måneder i 1. instans, så det kunne jo være, ministeren skulle overveje at sætte lidt flere ressourcer ind.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det er ikke for at få det sidste ord, men jeg synes, ministeren og jeg forstår en ganske bestemt og ret vigtig ting lidt forskelligt, når ministeren taler om at omgøre en afgørelse, der er truffet af 2. instans. Jeg vil give et eksempel, ligesom fru Dorte Bennedsen i formiddags gav et eksempel fra sit erfaringsområde:

Jeg har været ude for som minister for offentlige arbejder, at en generaldirektør i en af etaterne indstillede en bestemt person til afskedigelse efter indstilling fra auditøren. Man var ikke vant til, at ministeren læste den slags ting, men det var der altså så i nogle år én, der gjorde. Jeg kom så i et tilfælde til et andet resultat, og så sagde generaldirektøren til mig, er du da klogere end auditøren? Hvortil jeg sagde: Det håber jeg sandelig ikke for auditøren, men jeg sidder her faktisk med et noget andet mandat. Selvfølgelig skal ministeren og ikke mindst en justitsminister også være lovens vogter, men han sidder – og deri ser jeg den adgang, ministeren har – også med et folkeligt mandat til at inddrage nogle hensyn og nogle omstændigheder, som kan være inden for lo-

[Arne Melchior]

ven, for der må ikke misregeres, men som et nævn ikke behøver at tage på samme måde. Sådan opfatter jeg det, og det er måske noget i grundholdningen, vi ser forskelligt på, men jeg mener ikke, ministeren helt kan slippe for at måtte acceptere, at det også hører med til den svære opgave, det er både at være lovens vogter og folkevalgt minister.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til Retsudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 196:

Forslag til lov om tilskud til produktudvikling af jordbrugs- og fiskeriprodukter.

Af landbrugsministeren (Tørnæs).
(Fremsat 22/1 92).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Eva Fatum (S):

Det foreliggende lovforslag har til hensigt at forlænge de nuværende ordninger om tilskud til produktudvikling samlet i én lov. Det drejer sig om tilskud til produktudvikling i jordbruget, tilskud til produktudvikling i forarbejdning m.v. af jordbrugsprodukter samt som noget nyt produktudvikling i forarbejdning m.v. af fiskeriprodukter.

Ordningen har, siden de to hidtil gældende love blev vedtaget i 1987, vist sig at være en succes, der har bidraget til udviklingen af flere nye produkter til gavn for hjemmemarkedet og eksportmarkedet. Det er samtidig vurderingen,

at produktudviklingsordningen i de kommende år kan blive et erhvervspolitisk instrument, der markant kan bidrage til fødevarerindustriens produktudvikling.

Socialdemokratiet tilslutter sig en forhøjelse af den maksimale tilskudsprocent fra 40 til 50 samt en forhøjelse af maksimumsgrænsen for tilskud fra 300.000 til 400.000 kr. Endvidere finder vi det fornuftigt, at 5 deltagere eller flere nu kan søge et forhøjet tilskud ved samarbejdsprojekter.

Som noget nyt ønsker landbrugsministeren indført en tilbagebetalingsordning, hvis projektet udnyttes kommercielt. Tilbagebetalingen vil blive fastsat på baggrund af den omsætning, som skabes gennem projektet. Tilbagebetalingen ved succes mener vi er et sundt princip, men var det ikke mere reelt at kræve tilbagebetaling på baggrund af indtjening i stedet for omsætning?

Vi vil ikke lægge os fast på en bestemt model, men den, ministeren fremlægger, virker noget bureaukratisk. Selvfølgelig findes der andre muligheder, og dem vil vi meget gerne diskutere i udvalget, når vi har set høringssvarene for lovforslaget.

Det er vigtigt, at der i Danmark sker en stigende produktudvikling inden for såvel landbrugs- og gartneri- som fiskerisektoren, hvis vi skal klare os i EF's kommende indre marked.

Med de knappe ressourcer af fisk, vi oplever i dag, er det en nødvendighed, at der sker en produktudvikling i forarbejdning af fiskeriprodukter.

Jeg vil derfor spørge fiskeriministeren, om den produktudviklingsordning, vi behandler her, er indeholdt i den fiskeripolitiske redegørelse, Folketinget mødte i går, eller om der kommer noget mere fra fiskeriministeren for at sikre dansk fiskeriindustri konkurrenceevne fremover.

Jens Jørgensen (KF):

Da vores ordinære landbrugspolitiske ordfører, hr. Rønholt, ikke kan være til stede, skal jeg på Det Konservative Folkepartis vegne sige, at vi tilslutter os de ideer, de intentioner, der ligger i forslaget til lov om tilskud til produktudvikling.

Det er nævnt af den foregående ordfører, at det drejer sig om jordbrugsprodukter, om gartneriprodukter og om fiskeriprodukter.